

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO
**ANALIZA STROŠKOV SODNIH IZTERJAV FIZIČNIH OSEB V
IZBRANI BANKI**

Ljubljana, oktober 2015

NINA POBOLJŠAJ

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Nina Pobljšaj, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica magistrskega dela z naslovom Analiza stroškov sodnih izterjav fizičnih oseb v izbrani banki, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem, prof. dr. Markom Hočevarjem, in sosvetovalcem, prof. dr. Brankom Koržetom.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
 - poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v magistrskem delu, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
 - pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisala;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku (Ur. l. RS, št. 55/2008 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega magistrskega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne _____

Podpis avtorice: _____

KAZALO

UVOD	1
1 OSNOVNE OPREDELITVE	3
1.1 Banka	3
1.2 Kreditno tveganje	5
1.3 Boniteta komitenta.....	6
1.4 Plačilna nedisciplina	7
1.5 Terjatev	8
1.6 Izterjava	8
1.6.1 Opomin	8
1.6.2 Telefonska izterjava.....	9
2 SODNA IZTERJAVA.....	10
2.1 Izvršilni postopek	11
2.2 Sredstva in predmet izvršbe.....	11
2.2.1 Izvršba na premičnine.....	14
2.2.1.1 Opravljanje službe izvršitelja	14
2.2.1.2 Cenitev in javna dražba zarubljenih stvari	15
2.2.1.3 Zapisnik in poročilo o opravljenih izvršilnih dejanjih.....	16
2.2.1.4 Ustavitev izvršbe na premičnine.....	17
2.2.2 Izvršba na plačo in druge stalne denarne prejemke	18
2.2.2.1 Postopek izvršbe na plačo in druge stalne denarne prejemke	18
2.2.2.2 Ustavitev izvršbe na plačo in druge stalne denarne prejemke.....	18
2.2.3 Izvršba na denarna sredstva pri Organizaciji za plačilni promet.....	19
2.2.3.1 Postopek izvršbe na denarna sredstva pri Organizaciji za plačilni promet .	19
2.2.3.2 Ustavitev izvršbe na denarna sredstva pri Organizaciji za plačilni promet.	19
2.2.4 Izvršba na nepremičnine	19
2.2.4.1 Cenitev in vrednost nepremičnine	20
2.2.4.2 Javna dražba nepremičnin	21
2.2.4.3 Ustavitev izvršbe na nepremičnine.....	23
2.3 Izvršilni naslov in verodostojna listina.....	23
2.3.1 Izvršba na podlagi verodostojne listine	23
2.3.2 Izvršba na podlagi izvršilnega naslova	24

2.4 Predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine	25
2.4.1 Plačilo sodne takse	29
2.4.2 Morebitne napake po oddanem predlogu za izvršbo.....	30
2.4.3 Sklep o izvršbi.....	30
2.4.3.1 Ugovor dolžnika zoper sklep o izvršbi.....	32
2.4.3.2 Pritožba dolžnika zoper sklep o izvršbi.....	35
2.4.4 Pravnomočni sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine	35
2.5 Vloga dolžnika	36
2.5.1 Računanje stanja dolga.....	37
2.5.2 Odgovor na prejeto vlogo.....	38
2.6 Poizvedbe o dolžniku	38
2.6.1 Poizvedba o osebnih podatkih dolžnika	39
2.6.2 Poizvedba o zaposlitvi dolžnika	39
2.6.3 Poizvedba o lastništvu dolžnikovih nepremičnin.....	40
2.6.4 Poizvedba o transakcijskih računih dolžnika	40
2.7 Prekinitev izvršilnega postopka	41
2.8 Odlog izvršbe	42
2.8.1 Odlog izvršbe na predlog dolžnika.....	42
2.8.2 Odlog izvršbe na predlog upnika	43
2.8.3 Odlog izvršbe na predlog tretjega	44
2.9 Ustavitev izvršilnega postopka.....	44
2.10 Umik predloga za izvršbo	45
3 ANALIZA STROŠKOV SODNIH IZTERJAV	46
3.1 Postopek zbiranja podatkov	46
3.2 Opis in struktura vzorca	46
3.3 Analiza stroškov.....	47
3.3.1 Strošek sodne takse	47
3.3.2 Strošek izvršitelja	48
3.3.3 Strošek sodnega cenilca	50
3.3.4 Strošek predloga za odlog izvršbe.....	51
3.3.5 Strošek poizvedbe o osebnih podatkih dolžnika	51
3.3.6 Strošek poizvedbe o zaposlitvi dolžnika	51
3.3.7 Strošek poizvedbe o lastništvu dolžnikovih nepremičnin	51

3.3.8 Strošek poizvedbe o transakcijskem računu dolžnika	52
3.3.9 Strošek predloga za dodatno sredstvo izvršbe.....	52
3.3.10 Strošek materiala	52
3.3.11 Skupni stroški	52
3.4 Predlogi.....	53
SKLEP	55
LITERATURA IN VIRI	58

KAZALO SLIK

Slika 1: Število fizičnih oseb v izvršbi	11
Slika 2: Število vloženih ugovorov	34
Slika 3: Višina sodne takse v EUR.....	48

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število fizičnih oseb v izvršbi	10
Tabela 2: Vloženi predlogi na Centralni oddelek za verodostojno listino	29
Tabela 3: Število izdanih sklepov o izvršbi.....	32
Tabela 4: Število vloženih ugovorov	34
Tabela 5: Število izdanih pravnomočnih sklepov o izvršbi.....	36
Tabela 6: Višina sodne takse v EUR	47
Tabela 7: Izvršilna dejanja.....	49
Tabela 8: Skupni stroški	52

UVOD

V letu 2006–2007 je v Združenih državah Amerike prvi počil nepremičninski balon, kar je pomenilo občutno zniževanje naplilih cen nepremičnin in posledično pok finančnega balona. Posojilojemalci hipotekarnih kreditov so ugotovili, da niso več sposobni odplačevati anuitet posojil, saj je njihov kredit postal večji kot njihovi dohodki in znižana tržna vrednost njihove nepremičnine (Štiblar, 2008a, str. 2). Sprva je rast cen na nepremičninskem trgu pomenila nižje tveganje za banke, saj v času konjunktura ni bilo strahu, da posojilojemalec ne bo odplačal svojega dolga. Kasneje, po padcu gospodarske rasti in posledično zloma nepremičninskega trga, se je upočasnila prodaja nepremičnin, obseg neodplačevanja posojil pa drastično povečal. Banka, ki je zasegla nepremičnino, je zaradi stanja na trgu, stroškov in slabega stanja nepremičnine, dobila nazaj le približno polovico posojila (Krugman, 2009, str. 167).

Hipotekarni krizi je sledila finančna, ki se je postopoma širila po svetu, posledično pa je to vodilo v svetovno gospodarsko krizo oziroma recesijo. Prvi zametki gospodarske krize v Republiki Sloveniji so se začeli pojavljati že v letu 2007, kasneje, v letu 2009, pa je sledil padec cen nepremičnin. Strokovnjaki ocenjujejo, da bodo cene padale vse dokler se ne bo ponovno vzpostavilo ravnotežje na slovenskem trgu nepremičnin. Zaradi nižjih dohodkov prebivalstva je na nepremičninskem trgu prišlo do tako velike ponudbe, da je presegla povpraševanje (Štiblar, 2008b, str. 141).

Svetovna gospodarska kriza močno vpliva tudi na trg dela v Republiki Sloveniji, saj od leta 2009 beležimo postopno povečanje registrirane brezposelnosti. Ljudje so zabredli v velike dolgove in posledično ne poravnajo svojih mesečnih obveznosti. Najpogostejši vzroki neodplačevanja obveznosti bankam so izguba službe, prejemanje socialne pomoči, prejemanje minimalne plače, številne izvršbe pri drugih upnikih, ločitev, objava osebnega stečaja, selitev v tujino, smrt. Z namenom poplčila dolgov posameznikov je banka prisiljena k uvedbi postopka izterjave.

Za učinkovito in uspešno izterjavo je pogoj natančno vodenje evidenc, ustrezen seznam ukrepov ter pripravljenost na dolžnikove izgovore (Robnik, 2008, str. 51). Podatki iz praks kažejo, da je izterjava najuspešnejša takoj, ko terjatev zapade. Pozneje začneta učinkovitost in delež uspešno izterjanih terjatev strmo padati (Ademovič, 2008, str. 24).

Ob sklenitvi pogodbenega razmerja med banko in komitentom se oba zavežeta, da bosta izpolnila pogodbene obveznosti. Kadar dolžnik ne poravna mesečnih obveznosti, banka začne voditi postopek izvensodne izterjave. S pomočjo različnih metod banka na vljuden način kontinuirano opozarja dolžnika o zapadlih obveznostih. Najprej se izvede celoten postopek opominjanja, tako da se dolžniku na zadnji znani naslov pošlje opomin s povratnico. Sočasno se z njim vzpostavi telefonski pogovor, v katerem razreševalec poskuša ugotoviti, kakšni so razlogi za zamudo, kakšne možnosti ima dolžnik za poplačilo obveznosti in z dolžnikom najti skupno rešitev za nadaljnje odplačevanje. Če dolžnik še vedno ne poravna svojih obveznosti, mu banka pošlje opomin pred sodno izterjavo, v

katerem mu še zadnjič ponuja poravnavo neplačanih obveznosti brez dodatnih sodnih stroškov (Zupan, 2009, str. 50).

V primeru, da dolžnik svojih obveznosti ne poravna v izvensodnem dogovoru, sledi postopek sodne izterjave. Sodna izterjava, oziroma izvršba, je še zadnje upanje, da bo dolžnik poravnal svojo obveznost. Banka na Centralni oddelek za verodostojno listino (v nadaljevanju COVL), na predpisanem obrazcu, vloži predlog za izvršbo zaradi izterjave denarne terjatve na podlagi verodostojne listine (v nadaljevanju VL). Najkasneje v osmih dneh je potrebno plačati sodno takso. Sistem COVL po avtomatični kontroli podatkov samodejno izda sklep o izvršbi, s katerim dovoli izvršbo. Osem dni od vročite sklepa lahko dolžnik vloži ugovor ali pritožbo, v kolikor se rok izteče, sklep postane pravnomočen. Pravnomočni sklep o izvršbi prejmejo vsi izvrševalci sklepa.

V večini primerov dolžniki pokličejo v banko takoj, ko prejmejo sklep o izvršbi ali ko na vrata potrka sodni izvršitelj. Takrat se začnejo zavedati, da je stanje postalo precej resno. Banka običajno svetuje dolžniku, naj napiše vlogo o načinu in roku odplačevanja dolga. Po prejeti vlogi banka dolžniku ponudi obročno odplačevanje dolga. Istočasno se lahko dolžniku odobri odlog izvršbe. V primeru, da se dolžnik sklenjenega dogovora ne drži, s svojim delom nastopi sodni izvršitelj ali celo sodni cenilec. Zadeva lahko pride tako daleč, da je javna dražba neizogibna.

Seveda pa so nekateri dolžniki zelo iznajdljivi in na vsak način poskušajo z raznimi izgovori in metodami pretentati banko, da nimajo nikakršne možnosti za odplačilo dolga. V primeru, ko banka ugotovi, da dolžnik res nima nobenih možnosti za poplačilo dolga, sledi odpis terjatve.

Postopek sodne izterjave se zaključi s celotnim poplačilom dolga oziroma z ustavitvijo predlaganih izvršilnih sredstev, ali ko dolžnik nima razpoložljivega premoženja, ki bi ga bilo mogoče rubiti (Sodna izterjava, 2014).

Namen magistrskega dela je predstaviti postopek sodne izterjave fizičnih oseb v izbrani banki. Ljudem želim prikazati, kakšne so lahko posledice, če brezglavo najemajo kredite in jih ne odplačujejo, oziroma svojih obveznosti zaradi različnih razlogov niso več sposobni odplačevati. Moj osebni namen je s pomočjo magistrskega dela nadgraditi teoretično znanje s področja sodne izterjave.

Na podlagi analize stroškov, ki nastanejo pri postopku sodne izterjave, želim podati predloge, na kakšen način bi lahko banka in dolžnik še dodatno znižala stroške.

Prvi cilj magistrskega dela je pregledati in proučiti strokovno literaturo, ki se nanaša na sodno izterjavo v banki. Pojasniti želim, kako pomembno je poznati osnovne korake sodne izterjave, da bodo dolžniki znali reagirati, če prejmejo sklep o izvršbi, oziroma so ga že prejeli in so posledično že v sodni izterjavi. Pomembno se je zavedati, da stalna komunikacija med banko in dolžnikom lahko bistveno olajša postopek sodne izterjave.

Drugi cilj je analizirati stroške, ki nastanejo skozi celoten postopek sodne izterjave, in ugotoviti, kateri stroški nastanejo, zakaj nastanejo in kako visoki so le-ti. Stroške, nastale v postopku sodne izterjave, najprej krije banka, nato jih terja od dolžnika. Praksa kaže, da so stroški sodne izterjave žal neizogibni, zato želim ugotoviti, na kakšen način bi lahko banka in dolжник znižala stroške celotnega postopka, saj si oba prizadevata, da bi se izterjava dolga zaključila s čim nižjimi stroški.

Magistrsko delo je vsebinsko razdeljeno na dva dela. Po uvodnem poglavju sledita dva teoretična poglavja, v katerih pregledam znanstveno in strokovno domačo ter tujo literaturo in s pomočjo sinteze združim obravnavano literaturo v miselno celoto.

V empiričnem delu z vodjo oddelka in referentkami v izbrani banki opravi nestrukturirane intervjuje o vseh nastalih stroških, ki se pojavljajo v postopkih sodne izterjave. Nato v vzorec zajamem naključno izbrane zaključene spise in iz njih uporabim podatke, potrebne za analizo stroškov, ki nastanejo v postopku sodne izterjave. Na podlagi izvedene analize podam ugotovitve.

V prvem poglavju predstavim osnovne pojme s področja bančništva, ki bralcu omogočajo lažje razumevanje nadaljnje vsebine magistrskega dela.

Nato v drugem poglavju proučim pravne vire in področje sodne izterjave. Podrobneje predstavim tudi celoten postopek sodne izterjave, in sicer od predloga za izvršbo zaradi izterjave denarne terjatve na podlagi VL do umika izvršbe.

V tretjem poglavju s pomočjo internih podatkov naredim analizo stroškov, ki nastanejo tekom sodne izterjave, in banki ter ljudem, na podlagi lastnih spoznanj, podam predloge za zniževanje stroškov.

1 OSNOVNE OPREDELITVE

1.1 Banka

Začetki banke kot finančne institucije sežejo vse do srednjega veka, ko so menjalci opravljali menjalne posle in imeli denar na mizi. Miza se italijansko imenuje »banca« ali »banco« in tako je banka dobila svoje ime. V teoriji ne poznamo univerzalne definicije banke, saj je funkcija banke, kot institucije, vedno predstavljala nekakšno odvisno spremenljivko med razvojno stopnjo gospodarstva in celotnega gospodarskega sistema. Številni avtorji banko definirajo različno, in sicer jo prvi povezujejo z denarjem in vrednostnimi papirji, drugi jo enačijo s podjetji, ki se ukvarjajo s financiranjem kreditov, spet tretji pa jo razumejo kot enovit sistem, ki posluje s pomočjo plačilnega prometa (Bobek, 1992, str. 19).

Banka je finančna institucija, imenovana po klopi (it. *banco*). Prva zakonska določila o poslovanju bank naj bil izdal Hamurabi, ki je bil kralj Babilona v letih od 1955 do 1913 pr. n. š. To je bilo pred nastankom prvega denarja, zato v tem primeru ne moremo razpravljati

o pomenu banke, kot jo poznamo danes, saj je »banka« v Babilonu predstavljala poslovanje z dragocenimi kovinami in s kamni (Ribnikar, 1999, str. 205).

Zakon o Banki Slovenije (Ur. l. RS, št. 72/06-UPB, 59/11, v nadaljevanju ZBS-1) opredeljuje banko, ki ima sedež v Republiki Sloveniji, kot pravno osebo z dovoljenjem Banke Slovenije za opravljanje storitev s področja bančništva. Zakon o bančništvu (Ur. l. RS, št. 99/10 – UPB, 52/11 – popr., 9/11 – ZplaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13 – ZS-K, 96/13 in 25/15, v nadaljevanju ZBan-2) bančne storitve na eni strani deli na sprejem depozitov fizičnih in pravnih oseb, na drugi strani pa daje kredite za svoj račun.

Skladno s 5. in 6. členom Zban-2 nekatere banke opravljajo vzajemno priznane finančne, dodatne in druge finančne storitve.

Zban-2 v 5. členu vzajemno priznane finančne storitev opredeljuje kot/na:

- sprejem depozitov,
- odobritev in nakazilo kredita, vključno s potrošniškim kreditom, hipotekarnim kreditom, z odkupovanjem terjatev z ali brez regresa oziroma factoring ter financiranje komercialnih poslov,
- finančni zakup oziroma najem (leasing),
- opravljanje plačilnih storitev in storitve za izdajo denarja v elektronski obliki,
- izdajo in upravljanje z drugimi plačilnim inštrumenti, kot so potovalni čeki ali bančne menice,
- izdajo garancij in drugih jamstev,
- trgovanje različnih oblik, in sicer tako za svoj račun, kot za račun strank,
- participiranje pri izdaji različnih oblik vrednostnih papirjev in storitev, povezanih z njimi,
- svetovanje podjetjem v povezavi s strukturo kapitala in poslovno strategijo ter svetovanje v povezavi z morebitnimi združitvami oziroma nakupi podjetij,
- opravljanje poslov denarnega posredništva na medbančnih trgih,
- upravljanje naložb in svetovanje v zvezi z njimi,
- arhiviranje različnih vrst vrednostnih papirjev in opravljanjih drugih storitev v povezavi s hrambo,
- zbiranje, analiziranje in dajanje povratnih informacij, vezano na kreditno sposobnost kreditjemalca,
- oddajo bančnih sefov itd.

ZBan-2 v 6. členu dodatne finančne storitve opredeljuje kot/na:

- posredništvo pri prodaji zavarovalnih polic, ki je urejeno na področju zavarovalništva,
- storitve upravljanja plačilnih sistemov,
- reguliranje pokojninskih skladov na podlagi obstoječe zakonodaje, ki ureja navedeno področje,

- skrbniške in druge storitve, povezane z njimi, ki jih, skladno z obstoječo zakonodajo, banka lahko opravlja,
- posredovanje pri različnih vrstah kreditov itd.

ZBan-2 v 6. členu druge finančne storitve opredeljuje kot/na:

- opravljanje zavarovalnih ali pozavarovalnih poslov, skladno z obstoječo zakonodajo, ki ga ureja področje zavarovalništva,
- storitve pokojninskih družb, skladno z obstoječo zakonodajo, ki ga ureja področje pokojninskega in invalidskega zavarovanja,
- zavarovalno zastopništvo ali posredništvo, skladno z obstoječo zakonodajo, ki ga ureja področje zavarovalništva,
- upravljanje investicijskih skladov, ki jih ureja obstoječa zakonodaja na področju investicijskih skladov.

Širok spekter storitev, ki so bile včasih zgolj v domeni bank, danes prevzemajo tudi druge finančne nebančne institucije. Skladi, vzajemni in pokojninski ter druge nebančne finančne institucije, predstavljajo veliko konkurenco bankam. Zato morajo banke stalno strmeti k posodobitvi, razširitvi svojih aktivnosti, načelu dobičkonosnosti, likvidnosti in varnosti (Dimovski & Gregorič, 2000, str. 8-9).

Ljudje vsakodnevno opravljajo pologe gotovine na osebni račun oziroma na osebni račun prejemajo plačo, socialno pomoč, pokojnino, opravljajo dvige gotovine, plačujejo položnice na bančnem okencu oziroma preko elektronskega bančništva ali najemajo razne kredite (stanovanjski, potrošniški, študentski). To so najpogostejše in najbolj osnovne storitve, ki jih nudi vsaka banka.

1.2 Kreditno tveganje

V strokovni literaturi najdemo veliko različnih klasifikacij bančnih tveganj. Bessis (2002, str. 12) bančna tveganja deli na kreditno, obrestno, tržno, likvidnostno, operativno, devizno in druga tveganja.

Bessis (2002, str. 13) opredeljuje kreditno tveganje kot prvo in najpomembnejše tveganje med bančnimi tveganji. Predstavlja lahko glavni vir izgube, kadar posojilojemalec ne izpolni svojih obveznosti.

Kreditno tveganje se nanaša na situacijo, ko dolžnik ne more izpolniti svojih obveznosti do banke, saj ob zapadlosti ne bo vrnil celotne glavnice in pripadajočih obresti (Dimovski, 1999, str. 43).

Kreditno tveganje je tveganje, kjer se posojilojemalec ne drži dogovora in pogojev, sklenjenih z banko, in ji tako povzroča finančno izgubo. Vzroke lahko iščemo zaradi sprememb na trgu, bankrotov ali drugih faktorjev, ki vplivajo na posojilojemalčevo plačilno sposobnost (Bascom, 1997, str. 99).

Kreditno tveganje je povezano z negotovostjo, da posojilojemalec ne bo vrnil posojila in je odvisno od štirih dejavnikov, in sicer od (Dimovski & Gregorič, 2000, str. 144):

- kakovosti informacij posojilojemalca,
- denarnega toka posojilojemalca, ki je osnovni vir odplačevanja posojila,
- višine neto premoženja posojilojemalca,
- zunanjih garancij.

Preden banka odobri posojilo želi od posojilojemalca pridobiti čim bolj kakovostne in točne informacije, saj le-te vplivajo na verjetnost izpolnitve posojilojemalčevih pogodbenih obveznosti (Dimovski & Gregorič, 2000, str. 144).

Pri vsakem kreditu, ki ga banka odobri, obstaja kreditno tveganje, saj banka nikoli ne ve, če bo posojilojemalec v celoti in v dogovorjenem roku vrnil kredit.

1.3 Boniteta komitenta

Boniteta je zelo obširen in kompleksen pojem, ki pomeni dober oziroma ugodnost. Odraža pozitivne lastnosti neke pravne oziroma fizične osebe ali česa (npr. terjatev, vrednostnih papirjev). Etimološko boniteta pomeni kakovost, ugodnost posameznika, podjetja, stvari ali zemljišč (Belak, 1993, str. 245).

1. januarja 2008 je bil s strani bank in hranilnic vzpostavljen Slovenski informacijski sistem bonitet (v nadaljevanju SISBON). Slednji jim omogoča, da si med seboj izmenjujejo osebne podatke fizičnih oseb za potrebe obdelave, ki so komitenti banke. Banke, hranilnice in druge pravne osebe sistem skrbno vzdržujejo ter nadzirajo pravilnost in ažurnost osebnih podatkov komitentov (Opredelitev pojmov, 2014). Osebni podatki so zelo zaupni, zato imajo dostop do podatkov samo pooblašcene osebe. Vsak vpogled v podatke se zabeleži in strogo nadzoruje. Komitent lahko v kateri koli bančni poslovalnici zahteva izpis podatkov iz SISBON, iz katerih so razvidni podatki o njegovih transakcijskih računih, plačilnih karticah, posojilih, leasingih in morebitnih težavah pri odplačevanju. Iz izpisa je razvidno tudi katera ustanova je v preteklem letu vpogledovala v podatke (Dakić, 2009).

Podatki v SISBON bankam in hranilnicam omogočajo (Namen SISBON, 2014):

- zmanjševanje potencialnega tveganja pri sklepanju poslov s fizičnimi osebami,
- pridobivanje informacij o zadolženosti komitenta, iz česar je razvidno ali je sposoben izpolnjevati pogodbene obveznosti,
- preglednejše poslovanje s komitenti,
- kakovostnejše določanje bonitete in kreditne sposobnosti komitentov,
- preprečujejo prezadolženost komitenta.

Podatki, ki se nahajajo v sistemu SISBON, so (Podatki v SISBON, 2014):

- matični podatki komitenta: ime in priimek, datum in kraj rojstva, davčna številka, naslov stalnega in začasnega prebivališča, podatki o osebnem stečaju in podatki o izvršbah,
- matični podatki o poslih: vrsta in datum sklenitve posla, oznaka valute, višina zneska ob odobritvi, znesek neodplačanih obveznosti, višina in vrsta obroka oziroma anuitete, doba odplačevanja v mesecih in datum zapadlosti,
- pozitivni dogodki, ki vplivajo na potek posla: datum plačila obveznosti, morebitno predčasno plačilo, sprememba dobe odplačevanja, zneska ali posameznega obroka oziroma anuitete,
- negativni dogodki, ki niso v skladu s pogodbo: datum nastanka zamude in znesek obveznosti, izterjave, izvršbe, odpoved posla zaradi zamude, blokiranje, deblokiranje in obdobje ter vrsta moratorija.

Po tem, ko prenehajo obveznosti, se vsi podatki hranijo še 4 leta. Prav tako se v primeru osebnega stečaja vsi podatki hranijo še 4 leta po tem, ko sklep o končanju postopka osebnega stečaja postane pravnomočen (Podatki v SISBON, 2014).

Banka že pred samo sklenitvijo pogodbe preveri osebne in poslovne podatke komitenta ter se na podlagi pridobljenih podatkov odloči, ali bo sklenila pogodbo ali ne. Banka si želi, da bi bili komitenti plačilno sposobni in imeli nizko verjetnost neizpolnjevanja pogodbenih obveznosti. V kolikor pogodbenih obveznosti kljub opominu ne izpolnijo, se terjatev prenese v sodno izterjavo in zabeleži v SISBON, kamor imajo vpogled vse banke v Republiki Sloveniji.

1.4 Plačilna nedisciplina

Plačilna nedisciplina se odraža v nespoštovanju plačilnih rokov vnaprej dogovorjenih zneskov in načinov poplacha obveznosti. Običajno so povzročitelji dolžniki, ki sprejmejo obveznosti večje od njihovih finančnih zmožnosti. Eden od ključnih razlogov za razmah plačilne nediscipline predstavljajo slaba mentaliteta in poslovna kultura posameznikov, neustrezni pravni viri, dlje časa trajajoči izvršilni ter sodni postopki, ki se vse večkrat izkažejo kot neučinkoviti, in, ne nazadnje, tudi togost, ko gre za prilagajanje dolžnikov (Šubic, 2008).

Plačilno nedisciplino povezujejo tudi z insolventnostjo. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Ur. l. RS, št. 13/14 – UPB in 10/15 – popr., v nadaljevanju ZFPPIPP) definira pojem insolventnosti kot stanje, ki se pojavi, kadar dolжник v nekem daljšem časovnem obdobju ni več kreditno sposoben, torej ne more sproti poravnati svojih obveznosti, ki so v določenem obdobju že zapadle.

Rakava rana slovenskega gospodarstva je opis za množičen pojav zamude pri plačilu, kadar dolжник ne spoštuje dogovorjenih plačilnih rokov. Plačilna nedisciplina je odraz poslovnega obnašanja, ki je raslo dvajset let. Nor je tisti človek, ki naj bi plačeval v dogovorjenem roku (Svenšek, 2011).

Problem plačilne nediscipline se pojavlja ne samo v Republiki Sloveniji, ampak po vsem svetu. Banka se na podlagi kreditne sposobnosti komitenta odloči za odobritev posla in v pogodbo vključi še dodatna zavarovanja (npr. hipoteka, poroštvo), ki zmanjšajo verjetnost neplačila, v tem primeru se zavaruje, če dolžnik postane plačilno nesposoben. Kadar dolžnik poravnava svojo obveznost v dogovorjenem roku, plačilne nediscipline ni, v primeru, če obveznost poravnava po zapadlosti ali pa sploh ne poravnava, pa govorimo o plačilni nedisciplini. Plačilna nedisciplina se je v Republiki Sloveniji začela povečevati tudi zaradi velikega števila brezposelnih oseb.

1.5 Terjatev

16. člen Zakona o izvršbi in zavarovanju (Ur. l. RS, št. 3/07-UPB, 93/07, 37/08 - ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – Odl. US, 45/14 – Odl. US, 53/14, 58/14 – Odl. US, 54/15 in 76/15 – Odl. US, v nadaljevanju ZIZ) terjatev definira kot pravico do denarnega zneska ali do neke druge dajatve, storitve, dopustitve in opustitve.

Terjatev je opredeljena kot posledica nekega obligacijskega razmerja med fizično ali pravno osebo in predstavlja pravico, ki vedno obstaja v razmerju do določene osebe (Vodič po sklepanju posojil, b. l.). V obligacijskem razmerju nastopata dolžnik in upnik.

Dolžnik postane tisti, ki svojih obveznosti do banke ne poravnava pravočasno in tako nastane terjatev. Banka je upnica in mora poizvedovati o dolžnikovem naslovu, zaposlitvi in premoženju, da je izterjava terjatev čim bolj uspešna.

1.6 Izterjava

Izterjava terjatev fizičnih oseb je terjatev do komitentov banke, ki imajo nedovoljeno negativno stanje na osebnem računu in zamujajo pri plačilu anuitet po potrošniških in stanovanjskih kreditih (Banka x, d. d., 2012).

Banka se poslužuje različnim načinom izterjave, kot so opomini, telefonska izterjava in ne nazadnje sodna izterjava. Izvensodna izterjava se izvaja pri zamudah od 10 do 90 dni, nato se terjatev preda v sodno izterjavo. Najpogostejši in najuspešnejši metodi izvensodne izterjave sta še vedno opomin in telefonska izterjava. Kljub potrebni izterjavi si banka želi, da bi z dolžnikom našli skupno pot za poravnavo njegovih obveznosti in ohranili dobro sodelovanje tudi v prihodnje.

Izterjava neplačanih zapadlih obveznosti se začne takoj po zapadlosti terjatve. Dokazano je, da starejša kot je terjatev, manjša je verjetnost, da bo dolžnik obveznost poravnal (Reisman et al., 2006).

1.6.1 Opomin

Preko avtomatiziranega postopka banka dolžniku pošlje opomin ob nedovoljeni prekoračitvi stanja na osebnem računu ali v primeru zamude pri plačilu anuitet po kreditu. Prvi opomin pošlje takoj po zapadlosti. Opomine pošilja priporočeno s povratnico, s tem si

zagotovi potrdilo oziroma dokaz, da je dolžnik prevzel opomin oziroma ga ni prevzel. V primeru, da dolžnik ni prevzel opomina, ker se je preselil, banka takoj naredi poizvedbo o novem naslovu.

Ključni podatki opomina so:

- vrsta dolga,
- znesek zapadle obveznosti,
- nov datum poravnave dolga,
- sklic,
- transakcijski račun za nakazilo.

Dolžnik mora obveznost poravnati v roku, ki je naveden na opominu. Banka lahko dolžniku pošlje več opominov, nazadnje mu pošlje opomin pred prenosom v sodno izterjavo ali odpove pogodbo o odprtju in vodenju osebnega računa ter opravljanju plačilnih storitev. Poleg opominov pa je pomembna tudi telefonska izterjava dolga, ki se izvaja vzporedno z opominjanjem.

1.6.2 Telefonska izterjava

Razreševalci v banki so dobro pripravljeni na vsak klic. Podrobno poznajo celotno dokumentacijo vsakega dolžnika, ki ga pokličejo. Priprava zahteva veliko razmišljanja, zbiranja informacij o dolžniku, urejanje podatkov, pripravo na pogovor in uporabo učinkovitih predstavitvenih tehnik in veščin (Ademovič, 2006).

Koraki telefonske komunikacije so (Zupančič, 2008, str. 8):

- razreševalec vljudno pozdravi in se predstavi,
- pojasni vzrok klica,
- pozove k plačilu dolga,
- skupaj z dolžnikom poskušata poiskati najboljše rešitve za plačilo dolga,
- razreševalec zaključi pogovor z vsaj enim dogovorom, kako bo dolg poravnan,
- dolžniku prepusti častni izhod.

Razreševalec v program zabeleži datum opravljenega klica, obljube dolžnika in datum, do katerega je dolžnik obljubil plačilo. V programu so kronološko zabeleženi vsi dogodki oziroma aktivnosti, ki se dogajajo tekom izterjave za vsakega posameznega dolžnika. Zabeleženo je tudi, kdo je razreševalec za vsako posamezno terjatev, zaradi lažje sledljivosti, kje se trenutna dokumentacija nahaja in kateri razreševalec jo ima v obravnavi.

Pogajanje med banko kot upnico (v nadaljevanju banka) in dolžnikom je eden od načinov, kako najhitreje in najenostavneje pride banka do poplačila terjatve. Osnovno pravilo pogajanja je metoda win-win, ki pomeni, da s pogajanjem pridobita obe strani (Reisman et al., 2006).

Dolžnikom svetujem, naj se ne izogibajo vstopiti v stik z banko. Prej, ko bodo kontaktirali banko, lažje in hitreje se bo zadeva rešila. V banki so zaposleni ljudje, ki so prav tako socialna bitja in razumejo težave vsakega posameznika. Nenazadnje je tudi banki v interesu, da se z dolžnikom vzpostavi kompromis pri odplačevanju dolga še preden je terjatev predana v sodno izterjavo, kjer nastanejo zelo visoki sodni stroški.

2 SODNA IZTERJAVA

V teh težkih ekonomskih časih se čedalje več upnikov srečuje s problemom izterjave dolga. Po tem, ko je banka izčrpala vse možne nepravne postopke, je čas, da se opominjanje in pogajanje z dolžniki konča in se odloči za sodno pot. Čeprav to ni najcenejša pot, se je potrebno za sodno pot odločiti čim prej. V teh časih je čas zelo pomemben. Takrat, ko se dolžnik začne izgovarjati in pove, da nima denarja, je čas za sodno pot (Isenberg, 2010).

ZIZ v 1. členu natančno opisuje, kakšen je postopek, na podlagi katerega sodišča opravljajo prisilno izvršitev terjatev na podlagi izvršilnih naslovov (v nadaljevanju IN) in VL, pravila za zavarovanje terjatev in ureja službo izvršitelja.

Tabela 1 za vsako leto posebej od leta 2008 do 27. maja 2015 prikazuje število fizičnih oseb, ki so bile predane v izvršbo, in sicer samo v primeru, kjer so upnice vse banke v Republiki Sloveniji.

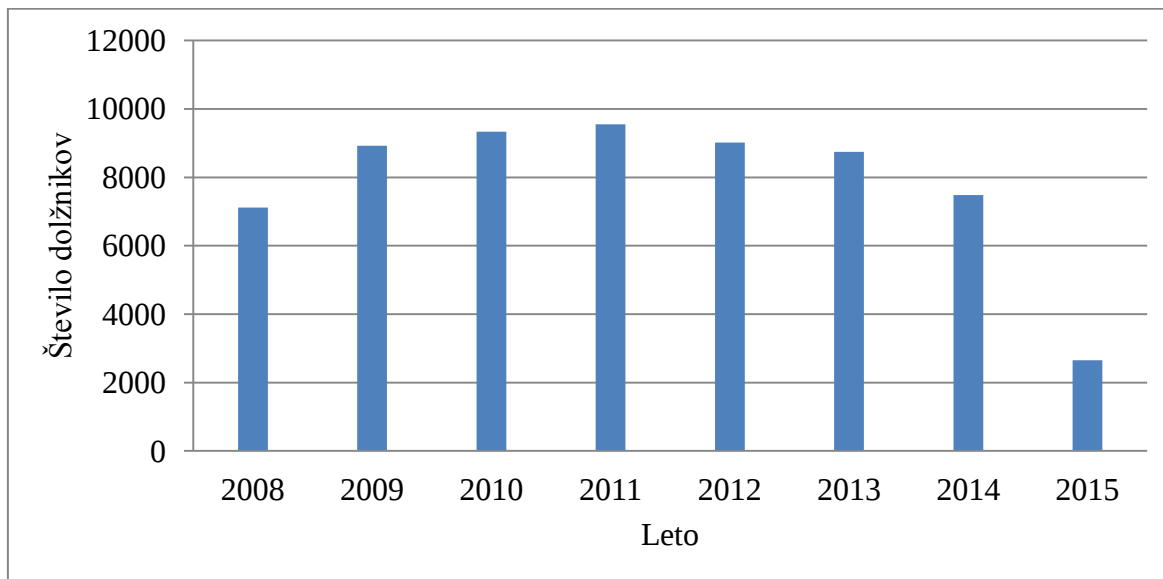
Tabela 1: Število fizičnih oseb v izvršbi

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Skupaj	7.114	8.921	9.338	9.550	9.014	8.744	7.483	2.654

Vir: Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Sodna statistika (interno gradivo), 2008–2015.

Iz slike 1 je razvidno gibanje števila fizičnih oseb, proti katerim je bil sprožen postopek izvršbe. V obdobju 2008 do 2011 je število novo predanih fizičnih oseb v izvršbi raslo. V primerjavi med letom 2008 in letom 2011 se je število dolžnikov v izvršbi povečalo za 34 %. Od leta 2012 število novo predanih fizičnih oseb v izvršbi počasi pada, in sicer v primerjavi med letom 2012 in letom 2014 se je število fizičnih oseb v izvršbi zmanjšalo za približno 17 %. Posledično to pomeni, da dolžniki poskušajo zadeve urediti še predno banka prenese zadevo v sodno izterjavo oziroma so dolžniki svoje obveznosti zmožni poravnati v dogovorjenem roku.

Slika 1: Število fizičnih oseb v izvršbi

Vir: Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Sodna statistika (interno gradivo), 2008–2015.

2.1 Izvršilni postopek

Izvršilni postopek je sodni nepravdni postopek, v okviru katerega sodišče izdaja odločbe, skladno z enakimi splošnimi določili kot veljajo za vse ostale sodne odločbe. Glavna sodna odločba v osnovi predstavlja sklep o izvršbi, sodišče pa med drugim sprejema tudi druge procesne sklepe, ki regulirajo tek izvršbe (Rijavec, 2003, str. 43).

V osnovi je to postopek, ki je namenjen prisilni izvršitvi terjatve in lahko izhaja iz VL ali iz IN. Pri vsaki prisilni izvršitvi terjatve je potrebna pomoč sodišča kot podaljšane roke državnega organa, saj je samopomoč v takih situacijah prepovedana (Horvat & Guzej, 2010, str. 17).

V izvršilnem postopku poznamo dve fazi (Volk, 2003):

- dovolitev izvršbe – dovolilni del (pričetek faze na podlagi predloga za izvršbo in zaključek na podlagi sklepa o izvršbi, ko ta postane pravnomočen),
- oprava izvršbe – izvršilni del (pričetek faze z izdajo sklepa o izvršbi, lahko tudi pred pravnomočnostjo, in zaključek na podlagi poplčila terjatev dolžnika oziroma ustavitve izvršbe).

2.2 Sredstva in predmet izvršbe

V ZIZ 30. člen določa le sredstva izvršbe za poplačilo denarne terjatve. Ta sredstva predstavljajo prodajanje premičnin in nepremičnin, prenos denarnih terjatev, vnovčenje

raznih premoženjskih pravic ter nematerializiranih vrednostnih papirjev, prodaja deleža družbe v lasti ustanovitelja (družbenika) in transfer sredstev, ki so pri organizacijah, pooblaščenih za plačilni promet.

Predmet izvršbe za poplačilo denarne terjatve so stvari in pravice, v kolikor niso z obstoječim pravnim virom izvzete iz naslova izvršbe oziroma v primerih, ko izvršba na njih ni z zakonom omejena. Zakon predvideva, da predmet izvršbe nikakor ne morejo predstavljati stvari, ki niso v prometu, rudnine in drugi naravni viri, zgradbe, naprave in druge stvari, ki so državi ali samoupravni lokalni skupnosti nujno potrebne za opravljanje njenih nalog, ter premičnine in nepremičnine, namenjene za obrambo države, zgradbe, naprave in druge stvari, ki jih dolžnik nujno potrebuje za opravljanje javne službe, ter druge stvari in pravice, za katere je tako določeno z ZIZ v 32. členu.

ZIZ v 79. členu določa predmete, ki so izvzeti iz izvršbe:

- osnovne dobrine za preživetje in osebno higieno (oblačila, obutev, električne naprave, gospodinjskih aparati, pohištvo itd.),
- hrana in kurjava, ki jih potrebujejo dolžnik ter člani, ki si z njim delijo gospodinjstvo za obdobje šestih mesecev,
- delovna in plemenska živina, stroji in naprave za kmetijsko obdelavo, ki jih kmet (dolžnik) potrebuje za nemoteno opravljanje temeljne kmetijske dejavnosti. Sem uvrščamo tudi semena, ki jih dolžnik uporablja pri svoji dejavnosti, in hrano za živino za obdobje štirih mesecev,
- pripomočki, ki jih dolžnik nujno potrebuje za opravljanje poklica,
- gotovina dolžnika iz naslova stalnih mesečnih prejemkov do zneska, določenega na mesečnem nivoju, ki je po zakonu izvzet iz izvršbe, v sorazmerju s časom do naslednjih prejemkov,
- osebni dosežki dolžnika, kot so osvojene medalje, vojne spomenice in druga pridobljena odličja ter priznanja, poročni prstan, pisma osebne narave, morebitni rokopisi in drugi, osebni dolžnikovi spisi, osebne fotografije dolžnikovih družinskih članov,
- razni predmeti, ki služijo kot zdravstveni pripomočki in so nujen pogoj za dolžnikovo ohranjanje življenjskih potreb.

ZIZ v 79. členu določa, da vsebina od 1. do 4. alineje ni izvzeta iz izvršbe v primeru, kadar se le-ta vodi zaradi poplačila terjatve iz naslova kredita, na podlagi katerega je bil ta predmet financiran, oziroma kredita, danega za širitev in razvoj glavne dejavnosti, za namen katere je bil ta predmet financiran, ter v primerih, kadar se izvršba vodi z namenom poplačila dolga, ki je bil zavarovan s pogodbeno zastavno pravico na tem predmetu.

Iz izvršbe so na podlagi 101. člena ZIZ povsem izvzeti:

- prejemki, na podlagi danih prejetih preživnin in morebitnih odškodnin za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal,

- prejemki, pridobljeni od odškodnin, ki so posledica telesne poškodbe, skladno z obstoječimi predpisi invalidskega zavarovanja,
- prejemki, ki izhajajo iz sistema socialnih transferjev, kot je denarna socialna pomoč in varstveni dodatek, katere ureja obstoječa zakonodaja s področja socialno varstvenih prejemkov,
- prejemki, pridobljeni na podlagi dodatka za starševstvo, enkratni finančni pomoči ob rojstvu otroka, in drugih dodatkov, ki se nanašajo na starševsko varstvo, kot so na primer otroški dodatek, dodatek za veliko družino, dodatek za nego otroka, skladno z obstoječo zakonodajo, ki ureja področje družinski prejemkov,
- prejemki od sklenjenih štipendij in drugih oblik pomoči, ki jo prejemajo učenci in študenti, ter nagrade za uspešno opravljeno obvezno strokovno praktično izpopolnjevanje v okviru vzgojno izobraževalnega procesa,
- denarno nadomestilo zaradi pridobljene kategorije invalidnosti po zakonu, ki ureja področje varstva duševnih in telesno prizadetih oseb,
- prejemki za namene nege in pomoči se ne upoštevajo kot dodatek pri prejemniku tega denarnega sredstva, v primerih, ko gre za uveljavljanje pravic iz naslova javnih sredstev,
- denarna sredstva, ki jih prejmejo invalidi od občasnega in začasnega dela s tem, da le-ti niso v zaposlitvenem razmerju, so pa vključeni v javne programe, skladno s predpisi, ki urejajo področje socialnega varstva, zaposlitveno rehabilitacijo ter zaposlovanje invalidov,
- drugi prejemki v primeru, ko so ta denarna sredstva prejeta s strani dobrodelnih organizacij in imajo po zakonu status humanitarne organizacije,
- oskrbnine in enkratni prejemki ob prvi namestitvi otroka v rejniško družino na podlagi zakona, ki se nanaša na dejavnost rejništva,
- prejemki, pridobljeni za namene odprave posledic elementarnih nezgod in nastale škode na kmetijskih zemljiščih, gozdovih, na področju ribištva, veterine, skladno s predpisi, ki urejajo področje nesreč ali škod,
- nepovratni denarni prejemki in druga sredstva, pridobljena na podlagi ugodnih kreditov ali jamstvenih poslov, ki predstavljajo eno od oblik državne pomoči, skladno z obstoječo zakonodajo, ki ureja finančne pomoči podjetjem, ki so se znašli v težavah, razen v primerih, ko so denarna sredstva pridobljena na podlagi opravljanja dejavnosti ali nastanejo v zvezi z opravljanjem temeljne kmetijske in gozdarske dejavnosti, kot je to definirano v drugem zakonu,
- denarna sredstva, ki so prejeta zaradi aktivne politike zaposlovanja na podlagi zakona, ki ureja področje zaposlovanja in zavarovanja za primer brezposelnosti,
- denarna sredstva, ki jih izplača Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije na podlagi zakona, ki ureja Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije.

ZIZ v 102. členu omejuje izvršbo na dolžnikove denarne prejemke, ki se na podlagi zakona, ki ureja področje dohodnine, obravnavajo kot dohodek iz naslova zaposlitvenega

razmerja, ter na odškodnino na podlagi izgube ali zmanjšanja poslovne sposobnosti. Na dolžnikove denarne prejemke je mogoče seči za denarne terjatve do dveh tretjin prejemkov, na katere se seže z izvršbo, ampak na način, da dolžniku ostane najmanj minimalni znesek v višini 76 % minimalne plače. V primerih, ko dolžnik preživlja tudi katerega od družinskih članov ali kakšne druge osebe, katero je dolžan preživljati po zakonu, pa mu mora ostati znesek v višini denarnega sredstva določenega za osebo, ki jo dolžnik preživlja po kriterijih na podlagi zakona, ki ureja področje socialno varstvenih prejemkov.

Banka v predlogu za izvršbo na podlagi VL določi različna sredstva in predmete izvršbe, saj želi, da bi se terjatev čim prej poplačala. Banka vedno predlaga rubež premičnin, rubež plače in drugih stalnih denarnih prejemkov ter rubež denarnih sredstev pri Organizaciji za plačilni promet (v nadaljevanju OPP). V primeru, da ima dolžnik nepremičnino, banka predlaga rubež nepremičnine. Naknadno lahko banka pridobi dodatne informacije o premoženju dolžnika in nato vloži predlog za dodatno sredstvo izvršbe.

2.2.1 Izvršba na premičnine

Banka v vsakem predlogu za izvršbo na podlagi VL označi rubež premičnin in določi izvršitelja. Po 81. členu ZIZ se izvršba na premičnine opravi z rubežem, s cenitvijo ter s prodajo stvari in na koncu s poplačilom banke iz zneska, ki je bil dobljen s prodajo.

2.2.1.1 Opravljanje službe izvršitelja

Izvršitelj je oseba, ki opravlja neposredna dejanja izvršbe in zavarovanja na celotnem območju Republike Slovenije, če ni z ZIZ določeno drugače. Po 7. členu ZIZ lahko opravlja tudi druga dejanja, v primerih, ko to določa zakon ali na podlagi pooblastil sodišča, drugih državnih organov, notarjev ali katerih koli drugih oseb, ki imajo javna pooblastila.

Po 48. členu Pravilnika o opravljanju službe izvršitelja (Ur. l. RS, št. 18/03, 83/06, 59/11, v nadaljevanju POSI) slednji pred odhodom na kraj oprave izvršilnih dejanj dolžnika ne sme obvestiti oziroma dolžnik na kakršen koli drug način ne sme izvedeti, kdaj se bo opravil rubež. Izjema so le primeri, pri katerih gre za prisilno izpraznitev prostorov oziroma v primerih, ko je obveznost obveščanja definirana z zakonom, kakšnim drugim predpisom oziroma aktom organa, ki je izvršitelja določil. Banka predhodno prejme obvestilo o rubežu, ki se bo izvedel.

Izvršitelj na podlagi 48. člena ZIZ opravlja izvršilna dejanja podnevi, ob delavnikih. Izjemoma po 41. členu POSI opravlja izvršilna dejanja ob nedeljah, dela prostih dni in ponoči na podlagi odredbe ali drugega akta sodišča oziroma pristojnega organa.

POSI v 34. členu določa, da preden izvršitelj opravi posamezno izvršilno dejanje v postopkih sodne izvršbe in zavarovanja, lahko banko pozove na plačilo varščine. Po prejemu dokazila, da je banka plačala varščino, mora izvršitelj na podlagi 37. člena POSI najkasneje v tridesetih dneh začeti z opravo izvršilnega dejanja.

ZIZ v 49. členu določa, da v primeru, če pri opravljanju izvršilnega dejanja ni navzočega dolžnika, njegovega zakonitega zastopnika, pooblaščenca ali odraslega člana njegovega gospodinjstva, morata biti nujno navzoča dva polnoletna občana. Kadar se opravlja izvršilno dejanje v zaklenjenem prostoru in dolžnika ni doma oziroma prostora noče odpreti, izvršitelj oziroma njegov zakoniti zastopnik na podlagi odredbe sodišča nasilno odpre prostor v prisotnosti dveh polnoletnih občanov. Izvršitelj lahko na podlagi 51. člena ZIZ zaprosi za prisotnost in pomoč policije pri opravljanju izvršilnega dejanja, če se dolžnik upira ali ogroža oziroma izvršitelj to že vnaprej utemeljeno pričakuje.

Velikokrat se zgodi, da so dolžniki vidno presenečeni, ko se pred vrati pojavi izvršitelj in si izmišljujejo razne izgovore, češ da niso vedeli, da so sploh kaj dolžni, kljub prejetemu sklepu o izvršbi, saj želijo na vsak način preprečiti rubež, vendar je žal takrat že prepozno. Nekateri dolžniki začnejo izvršitelju celo groziti.

Pred samim začetkom rubeža izvršitelj dolžniku po 82. členu ZIZ vroči kopijo sklepa o izvršbi oziroma kopijo sklepa o določitvi izvršitelja, če slučajno ta še ni bil vročen dolžniku. Izvršitelj na podlagi 53. člena POSI najprej dolžnika, če ga ni, pa njegovega zastopnika ali pooblaščenca, ki je prisoten, pozove k prostovoljnemu poplačilu obveznosti, na podlagi morebitnega plačila izvršitelj izda pobotnico. V primeru, da je prostovoljna obveznost delno izpolnjena, izvršitelj na podlagi 54. člena POSI opravi še rubež v obsegu, ki pokrije preostanek neporavnane obveznosti. Stvari, ki so zarubljene, so po 85. členu ZIZ vidno označene z nalepko zarubljeno. Sodišče v sklep o izvršbi zabeleži, da dolžnik ne sme razpolagati z zarubljenimi stvarmi, saj v nasprotnem primeru po 86. členu ZIZ sledijo kazensko pravne posledice. V primeru, da izvršitelj ne najde stvari oziroma predmetov, primerne za rubež, oziroma zarubljene stvari niso dovolj za poplačilo dolga, ali če izvršitelj iz različnih razlogov rubeža ne more opraviti, lahko na podlagi 88. člena ZIZ banka v treh mesecih šteto od prvega rubeža oziroma poskusa rubeža izvršitelju neomejenokrat predlaga, da rubež ponovno opravi.

2.2.1.2 Cenitev in javna dražba zarubljenih stvari

ZIZ v 89. členu določa, da izvršitelj, vzporedno z izvedbo rubeža, hkrati opravi še cenitev stvari, ki so bile zarubljene, razen v primerih, ko imajo zarubljene stvari posebno vrednost in jih hkrati z rubežem ni mogoče oceniti. Izvršitelj na podlagi 90. člena ZIZ v zapisniku zavede zarubljene stvari, njihovo ocenjeno vrednost, morebitne izjave udeleženih strank v postopku oziroma izjave drugih oseb, vezane na obstoj pravic, ki bi lahko preprečile izvršbo, ter kdo in kdaj lahko prevzame zarubljene stvari oziroma, kjer se bodo le-te hranile. Izvršitelj glede na 82. člen POSI v zapisniku določi način in rok prodaje stvari, ki so bile zarubljene, oziroma v primeru javne dražbe določi datum ter kraj javne dražbe. V primeru, da se zarubljene stvari prodajajo na javni dražbi, izvršitelj na podlagi 89. člena POSI javno dražbo razglasi s tako imenovanim oklicem na oglasni sodni deski in na spletni strani sodišča oziroma drugega pristojnega organa, ki je izdal akt o določitvi. V oklicu je določen kraj, dan in ura dražbe, vrsta in opis stvari, ter navedba, kje si lahko interesent do dneva dražbe ogleda stvari. Na prvi javni dražbi se zarubljene stvari ne smejo prodati za

nižji znesek, kot je določena ocenjena vrednost. V kolikor na prvi javni dražbi dosežena cena ni enaka ocenjeni vrednosti, izvršitelj na predlog banke določi naslednjo dražbo, vendar se te stvari oziroma predmeti po 94. členu ZIZ ne smejo prodati nižje kot je tretjina prvotno ocenjene vrednosti. Na podlagi 96. člena ZIZ kupec položi kupnino in stvari prevzame takoj, ko je dražba končana oziroma ob prodaji z neposredno pogodbo. Kupec na dražbi kupljeno blago dobi prosto vseh bremen in postane njegov lastnik tudi v primeru, če dolжник ni bil njegov lastnik. V primeru, da se poplača en sam upnik, se na podlagi 97. člena ZIZ iz zneska, ki je bil dobljen s prodajo stvari, oziroma je bila pridobljena gotovina po vrstnem redu, najprej poplačajo stroški, ki so nastali v izvršilnem postopku, stroški, določeni v IN, obresti, vse do dneva vnovčenja stvari oziroma predmetov, ter na koncu glavica. V primeru, da je upnikov več, se po 98. členu ZIZ iz dobljene kupnine po vrstnem redu poplačajo tako, kot so pridobili zastavno pravico, izjemoma v primerih, kadar imajo na podlagi zakona določene terjatve prednost pri poplačilu. Če ni ovir, se morebitna ostala kupnina izroči dolžniku, v nasprotnem primeru pa se denar za dolžnika položi pri sodišču.

2.2.1.3 Zapisnik in poročilo o opravljenih izvršilnih dejanjih

Zapisnik, ki ga napiše izvršitelj o vsakem opravljenem dejanju, skladno z 58. členom POSI vsebuje:

- ime, priimek in sedež izvršitelja,
- označbo spisa izvršitelja,
- kraj in čas sestave zapisnika,
- ime in sedež sodišča oziroma drugega pristojnega organa, ki je izdal akt o določitvi,
- pravilno številko izvršilne zadeve,
- ime, priimek in naslov dolžnika ter ime in sedež banke,
- imena in priimke oseb, ki so bile prisotne pri izvršilnem dejanju,
- natančen opis opravljenega izvršilnega dejanja,
- bistvena dogajanja pri opravljanju izvršilnega dejanja,
- kraj, dan, uro in minuto začetka ter zaključka izvršilnega dejanja in skupen porabljen čas,
- podatke o tem, kdo in kdaj bo prevzel zarubljene stvari in kje se bodo nahajale,
- kadar izvršitelj prejme ali odvzame denarni znesek, mora zapisati številko izdane pobotnice, višino plačila in ime, priimek ter prebivališče osebe, ki ji je bila pobotnica dana,
- pečat in podpis izvršitelja.

Najkasneje v osmih dneh po opravi izvršilnega dejanja je na podlagi 60. člena POSI dolžan izvršitelj poslati pisno poročilo s predloženim zapisnikom in vključujoč način ter pomembna dogajanja v času njihove oprave pristojnemu organu in banki poslati pisno poročilo s predloženim zapisnikom. Poročilo skladno z 61. členom POSI vključuje obračun plačila za delo in za povračilo stroškov, ki vsebuje natančno specifikacijo stroškov, ter

plačila za delo, datum plačila varščine, datum prejema potrdila o plačilu varščine in navedbo številke računa, na katerega se nakaže znesek.

Pravilnik o tarifi za plačilo dela izvršiteljev in o povračilu stroškov v zvezi z njihovim delom (Ur. l. RS, št. 18/03, 35/13, v nadaljevanju PTPDIPS) v 1. členu določa način odmere in obračunavanja plačila za delo izvršitelja oziroma njegova izvršilna dejanja, povračila stroškov izvršitelja v zvezi z opravljenim delom, plačila varščine in tarifo, ki je določena za plačilo dela izvršitelja.

Plačilo za posamezno izvršilno dejanje je na podlagi 2. člena PTPDIPS odvisno od:

- vrednosti terjatve,
- vrednosti zarubljene stvari ali pravice,
- porabljenega časa,
- stalnega zneska.

Na podlagi PTPDIPS se od 3-6. člena za vsako izvršilno dejanje, odvisno od vrednosti terjatve, pri odmeri plačila upošteva celotna vrednost dolga, zamudnih obresti in stroškov postopka. Glede na vrednost stvari ali pravice se upošteva prvotna vrednost, na katero je bila stvar ali pravica ocenjena. V kolikor za storitev, ki je bila opravljena, ne more odmeriti na podlagi vrednosti terjatve, stvari ali pravice ter stalnega zneska, se plačilo odmeri po dejanski porabi časa. Za vsake začete pol ure dela se odmeri plačilo v višini 100 točk. Vrednost točke je 0,21 EUR, brez davka na dodano vrednost. Plačilo se izračuna tako, da se točke pomnožijo z vrednostjo točke. Vrednost točke se lahko tudi spremeni, in sicer v primerih, ko dvig cen osnovnih življenjskih dobrin ali rast plač sodnikov v Republiki Sloveniji, v obdobju od uveljavitve zadnjega zvišanja, znaša več kot 10 %.

PTPDIPS v 7. členu določa, da varščina za posamezno izvršilno dejanje ne sme presegati vsote predvidenega plačila in stroškov, ki nastanejo pri izvršilnem dejanju. Varščine ni potrebno vedno plačati, le v primeru, kadar to zahteva izvršitelj.

Kadar izvršitelj opravlja izvršilna dejanja po 16. uri popoldne in do 8. ure zjutraj, se cena storitve skladno z 9. členom PTPDIPS poveča za polovico, v primerih, ko opravlja izvršilna dejanja v času vikendov ali dela prostih dnevih, pa se cena storitve poveča 100 %.

Izvršitelj je na podlagi 11. člena PTPDIPS upravičen do povračila stroškov, kot so stroški prevoza, dnevnice in prenočišča. Stroški prevoza se odmerijo glede na kilometrino, in sicer le-ta znaša 30 % cene za en liter 95 oktanskega bencina za vsak prevožen kilometer z osebnim avtomobilom. Če izvršitelj za prevoz uporabi tovorno vozilo, se povračilo kilometrine poveča za 50 %. Dnevnic za čas odsotnosti nad 12 ur znaša 16 EUR.

2.2.1.4 Ustavitev izvršbe na premoženje

Banka lahko v treh mesecih od dneva, ko je bil izveden prvi rubež, pri katerem se niso našle stvari oziroma predmeti, ki bi bile predmet te izvršbe oziroma od poskusa rubeža, če

izvršitelj rubeža ni mogel opraviti, skladno z 88. členom ZIZ predlaga ponovni rubež, v nasprotnem primeru sodišče ustavi izvršbo.

V primeru, da je bila prva javna dražba premičnin neuspešna in nobena od strank v zakonsko določenem roku naslednje dražbe oziroma ponovitve prodaje z neposredno pogodbo ne predlaga, ali v primeru, ko stvari ni bilo možno prodati tudi v drugem poskusu, sodišče na podlagi 95. člena ZIZ ustavi izvršbo.

2.2.2 Izvršba na plačo in druge stalne denarne prejemke

ZIZ v 128. členu ureja izvršbo na plačo, na pokojnino, nadomestilo plače, prejemke iz naslova začasne brezposelnosti in druge stalne prejemke, če ni z zakonom določeno drugače.

2.2.2.1 Postopek izvršbe na plačo in druge stalne denarne prejemke

Delodajalec mora banki skladno s 129. členom ZIZ po prejemu pravnomočnosti sklepa plačevati denarne zneske, za katere je sodišče dovolilo izvršbo. V primeru, da dolžniku preneha delovno razmerje pri enem delodajalcu in sklene dolžnik novo delovno razmerje pri drugem delodajalcu, sklep na podlagi 133. člena ZIZ učinkuje tudi proti novemu delodajalcu, ko mu je vročen sklep o izvršbi. S prepovedjo izplačila plače dolžniku slednji na podlagi 135. člena ZIZ dovoljuje, da se delež njegove mesečne plače zarubi in izplačuje banki. Pri izplačevanju upravne izplačilne prepovedi je potrebno skladno z zakonom dolžniku pustiti najmanj 76 % zakonsko določene minimalne plače; v primeru, ko pa dolžnik skladno z zakonom vzdržuje morebitnega družinskega člana ali kakšno tretjo osebo, pa mu mora ostati tudi znesek do višine prejemka, ki je namenjen osebi, katero vzdržuje. Pred upravno izplačilno prepovedjo imajo prednost pri poplačilu terjatve iz naslova zakonite preživnine, odškodnine za škodo, ki nastane zaradi zmanjšanja zmožnosti za življenjsko aktivnost in delovno zmožnost, kot tudi odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo daje.

Večina ljudi, ki je v sodni izterjavi, že tako in tako, če sploh, prejema minimalno plačo. Včasih je bila izvršba na plačo manj uspešna, saj je morala dolžniku ostati minimalna plača.

2.2.2.2 Ustavitev izvršbe na plačo in druge stalne denarne prejemke

ZIZ v 133.a členu navaja, da v primeru, ko dolžnik ne prejema nobenih dohodkov rubljive narave oziroma nima nobenih stalnih prilivov, in jih tudi v zadnjem letu pred izdajo sklepa ni prejemal, je delodajalec, tako imenovani dolžnikov dolžnik, takoj po prejemu sklepa, primoran obvestiti sodišče. Prav tako mora obvestiti pristojno sodišče, v kolikor v roku enega leta po prejemu sklepa dolžnik še vedno nima prejemkov. V tem primeru lahko sodišče vpogleda v evidenco, vključenih v sistem obveznih zavarovanj oziroma v sistem zdravstvenega zavarovanja, ali pa zahteva podatke iz matične evidence zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega ter invalidskega zavarovanja. Če ima dolžnik novega

delodajalca, mu sodišče vroči sklep in o tem obvesti banko, v nasprotnem primeru ustavi izvršbo.

2.2.3 Izvršba na denarna sredstva pri Organizaciji za plačilni promet

V primeru, da zakon ne določa drugače, se za izvršbo na denarna sredstva, ki jih poseduje dolžnik pri OPP, skladno s 136. členom ZIZ uporabljajo določila o izvršbi na denarno terjatev.

2.2.3.1 Postopek izvršbe na denarna sredstva pri Organizaciji za plačilni promet

Na podlagi sklepa o izvršbi na denarna sredstva OPP skladno s 138. členom ZIZ blokira dolžnikova sredstva na vseh transakcijskih računih v višini terjatve, ki je navedena na sklepu, in po prejemu pravnomočnosti ta znesek izplača banki. V primeru, da na njegovem osebnem računu ni sredstev rubljive narave oziroma, če dolžnik zaradi vezave s finančnimi sredstvi na računu ne more razpolagati, organizacija na podlagi 141. člena ZIZ po prejemu sklepa le-tega obdrži v evidenci in počaka, da ta sredstva pridejo na njegov račun oziroma, ko ima z njimi pravico razpolagati, nato izvede poplačilo. V kolikor na dolžnikovem računu ni rubljivih finančnih sredstev oziroma sredstev v obliki vezave eno leto pred prejemom sklepa ali eno leto po prejemu sklepa, mora OPP o tem obvestiti sodišče. Preden obvesti sodišče OPP, preveri v evidencah, če ima dolžnik sredstva pri kateri drugi OPP in pošlje sklep morebitni novi OPP in o tem obvesti sodišče ter banko. Kadar ima dolžnik več računov pri različnih OPP, morajo vse organizacije skladno s 145. členom ZIZ zarubiti njegova finančna sredstva vse do višine terjatev, ki je določena v sklepu, in jih prenesti na primarno organizacijo, to je tista, ki je prva navedena v sklepu o izvršbi. Ko zarubljena sredstva dosežejo znesek terjatev, navedene v sklepu o izvršbi, prvotna organizacija o navedenem obvesti upnika, pristojno sodišče in ostale OPP, da prenehajo z rubeži in s prenosu sredstev.

2.2.3.2 Ustavitev izvršbe na denarna sredstva pri Organizaciji za plačilni promet

Kadar OPP prejme sklep o izvršbi in leto pred prejemom ter leto po prejemu sklepa na dolžnikovem računu ni bilo rubljivih sredstev oziroma sredstev v obliki vezave, sodišče ponovno vpogleda v register transakcijskih računov (v nadaljevanju RTR), če ima dolžnik odprt račun pri novi OPP; če nima, sodišče po 141. členu ZIZ izvršbo ustavi.

2.2.4 Izvršba na nepremičnine

Izvršba na nepremičnine se na podlagi 167. člena ZIZ opravi na podlagi zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi, s ceditvijo in prodajo nepremičnine, ter na koncu s poravnavo terjatev banki iz višine zneska, ki je bil dobljen z njeno prodajo. Zaznamba sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi po 170. členu ZIZ pomeni, da banka pridobi zastavno pravico na nepremičnini z učinki tudi proti tistemu, ki je pozneje pridobil lastninsko pravico na tej nepremičnini.

ZIZ v 177. členu navaja, da nepremičnine, ki niso del izvršbe, predstavljajo kmetijske površine, poslopja in zemljišča, seveda, če jih dolжник potrebuje za opravljanje osnovne dejavnosti ter preživljanje sebe in svojih družinskih članov oziroma drugih oseb, ki jih je po zakonu dolžan preživljati.

2.2.4.1 Cenitev in vrednost nepremičnine

Sodni cenilec je oseba, imenovana za nedoločen čas, in ima pravico ter dolžnost, da na zahtevo sodišča poda ugotovitve o gospodarskih lastnostih posameznih stvari, in pravic ter njegovo mnenje o njihovih vrednostih (Ministrstvo za pravosodje, 2015).

Cenilec ima pravico pridobiti nagrado za opravljeno delo in pravico do povračila stroškov, nastalih v povezavi z delom skladno z 39. členom Pravilnika o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih (Ur. l. RS, št. 88/10, 1/12 in 35/13, v nadaljevanju PSISC). Glede na 40. člen PSISC med omenjene stroške štejemo povračilo stroškov prevoza, prehrane, nočitev, nadomestila plače in druge nastale stroške, vezane na delo cenilca.

Potni stroški se skladno z 41. členom PSISC obračunajo od kraja stalnega ali začasnega prebivališča cenilca pa do sedeža sodišča oziroma zunanjega oddelka sodišča ali kraja, kjer se cenilsko delo opravlja. Upošteva se najcenejši javni prevoz na dan opravljene vožnje po ceniku prevoznika. V primeru, ko organizacija prevoza z javnim prevoznim sredstvom ni na voljo, se lahko cenilcu odobri tudi izplačilo kilometrine za razdaljo po najkrajši poti med krajem njegovega prebivališča do končne lokacije oziroma sedeža ali zunanjega oddelka sodišča ali kraja, kjer cenilec po naravi opravlja svoje delo. Kilometrina se obračuna v višini 8 % cene 95 oktanskega bencina.

Povračilo stroškov, v zvezi s prehrano, se skladno z 42. členom PSISC izplačajo v obliki dnevnic, in sicer, če je bil zaradi participacije na naroku cenilec iz svojega kraja prebivališča odsoten več kot 12 ur. Cenilec je upravičen do povračila stroškov prenočitve v primeru, da opravlja delo izven kraja sodišča oziroma zunanjega oddelka sodišča in je zaradi narave sodelovanja pri tem moral prenočiti v drugem kraju, ki ni njegov kraj prebivališča.

PSISC v 44. členu določa, da ima na osnovi izdanega potrdila sodišča cenilec, ki je zaposlen, pravico do izplačila nadomestila plače za obdobje, ki ga je zaradi opravljanja svojega dela porabil za sodelovanje na glavni obravnavi. Cenilcu izplača nadomestilo plače delodajalec, nato pa sodišče na podlagi priloženih dokazil povrne znesek delodajalcu.

Materialni stroški, ki so nastali na podlagi cenilskega dela za potrebe priprave analiz, meritev, preiskave in drugih aktivnostih, ki so potrebne za pripravo izvida in mnenja oziroma cenitve, se skladno s 45. členom PSISC obračunajo po obstoječi in veljavni ceni pravnih oseb oziroma zavodov, ki takšne storitve opravljajo. Ostali materialni stroški so obračunani od odmerjene nagrade, največ do višine 15 %. Odmerjeno nagrado najprej plača banka, nato se ti stroški terjajo od dolžnika.

ZIZ v 178. členu določa, da lahko sodišče ugotovi vrednost nepremičnine na podlagi cenitve sodnih cenilcev po obstoječi tržni ceni na dan cenitve, še preden postane sklep o izvršbi pravnomočen. Po izdaji sklepa o ugotovljeni vrednosti določene nepremičnine sodišče na podlagi 181. člena ZIZ izda še odredbo o njeni prodaji. V njej so zapisani način in pogoji prodaje, čas in kraj prodaje, v primeru, da se bo ta nepremičnina prodala na javni dražbi. Prodaja nepremičnine se opravi po pravnomočnosti sklepa o izvršbi in sklepa o ugotovitvi vrednosti nepremičnine. V odredbi je posebej napisano, da se lahko dokončna vrednost nepremičnine ugotovi na prodajnem naroku. Sodišče odredbo o prodaji objavi na sodni deski in na spletni strani sodišča. Odredbo o prodaji prejmejo stranke, zastavni upniki, drugi udeleženci postopka, osebe, ki imajo vknjiženo predkupno oziroma odkupno pravico, in pristojni upravni organ.

2.2.4.2 Javna dražba nepremičnin

Nepremičnina se proda na javni dražbi. Pogoji za prodajo morajo poleg vseh ostalih podatkov po 184. členu ZIZ navajati:

- natančen opis nepremičnine s pritiklinami,
- služnosti stavbne pravice in stvarna bremena, ki jih kupec prevzame,
- vrednost nepremičnine,
- cena nepremičnine na dražbi,
- rok, do katerega je kupec dolžan položiti kupnino,
- način prodaje,
- znesek varščine, ki jo morajo položiti interesenti.

Interesenti si lahko po 176. členu ZIZ na lastne stroške predhodno ogledajo nepremičnino. V odredbi o prodaji so navedeni čas, način ogleda in morebitni izvršitelj. 185. člen ZIZ določa, da je varščino potrebno položiti najkasneje tri delovne dni pred dražbo ali pred iztekom roka za zavezujoče zbiranje ponudb. Javne dražbe ali postopka, zavezujočega zbiranja ponudb, se lahko udeleži le tisti, ki je plačal varščino. Varščina v višini 10 % je določena na podlagi ugotovljene vrednosti nepremičnine. Varščine so oproščeni banka kot upnica, ki ji je sodišče na podlagi predloga dovolilo izvršbo, in zastavni upnik oziroma upnik zemljiškega dolga, v primeru, ko terjatve dosegajo varščino in se na njihov vrstni red ter ugotovljeno vrednost nepremičnine varščina poravna iz kupnine. Varščino na njihov transakcijski račun v 15 dneh po koncu javne dražbe ali naroka za odpiranje ponudb dobijo vsi tisti, katerih ponudbe niso bile sprejete, razen, če zakon ne določa drugače.

V ZIZ 187. člen navaja, da kupec ne more biti hkrati dolžnik, sodnik, izvršitelj ali kakšna druga oseba, ki formalno participira pri prodaji, in nekdo, ki skladno z zakonom nima pravice pridobiti nepremičnino, ki je predmet izvršbe.

ZIZ v 189. členu določa, da ko so izpolnjeni vsi kriteriji za narok, se javna dražba lahko prične in traja toliko časa, dokler vsi ponudniki, ki so na dražbo pristopili, višajo svojo ponudbo. Dražba se konča, ko sodelujoči ponudniki, kljub dvakratni pobudi sodnika, ne

zvišajo cene. Tistemu, ki je ponudil najvišjo ceno, je nepremičnina domaknjena. O domiku nepremičnine sodišče izda sklep, ki ga prejmejo vsi tisti, ki so prejeli odredbo o prodaji, in vsi udeleženci dražbe. Splošno pravilo 188. člena ZIZ določa, da nepremičnina na prvem prodajem naroku ne more biti prodana za nižjo vrednost od 70 % ugotovljene vrednosti; če nepremičnina ni bila na prvem naroku prodana, zato sodišče na pobudo banke razpiše drugi narok, na katerem pa vrednost nepremičnine za prodajo ne sme biti nižja od 50 % ugotovljene vrednosti. Med prvim in drugim narokom mora preteči obdobje vsaj 30 dni. Kupec je skladno s 191. členom ZIZ dolžan kupnino položiti do roka, določenega v odredbi o prodaji. V primeru, da je banka kupec, in hkrati edina upnica, ima možnost oprostitve do pologa kupnine do višine zneska, ki bi ji pripadala skladno s sklepom o poplačilu. V primeru, da izbrani ponudnik v dogovorjenem roku ne položi kupnine, sodišče pozove na plačilo kupnine drugega najboljšega kupca. Ko sodišče izda sklep o domiku in je kupnina položena, sodišče izda sklep, da se nepremičnina izroči kupcu in se skladno s 192. členom ZIZ po pravnomočnosti sklepa v zemljiški knjigi na kupca vpiše lastninska pravica na nepremičnini in izbrišejo pravice in bremena.

Zelo pomemben je 174. člen ZIZ, ki se nanaša na to, da s prodajo ne ugasnejo stvarne služnosti na nepremičnini, osebne služnosti, stvarna bremena in stavbne pravice, ki so bile vpisane v zemljiški knjigi pred pravicami zastavnih upnikov oziroma upnikov, katerim je sodišče na podlagi predloga dovolilo izvršbo, ter upniki zemljiškega dolga. 175. člen ZIZ navaja, da tudi najemno ali zakupno razmerje ne preneha s prodajo nepremičnine. Kupec pridobi pravico in obveznosti najemodajalca oziroma zakupodajalca. Kadar je najemno ali zakupno razmerje nastalo naknadno po pridobitvi upnikove zastavne pravice oziroma dolga na tej nepremičnini, ima kupec pravico odpovedati pogodbo o najemu ali zakupu z odpovednim rokom enega meseca.

Ko sklep o izročitvi nepremičnine kupcu postane pravnomočen, se upniki poplačajo. V prvi fazi se poplačajo tisti upniki, ki jim je sodišče na njihov predlog dovolilo izvršbo, nato upniki zemljiškega dolga oziroma zastavni upniki, ki so svoje terjatev priglasili, osebe s pravico do nadomestila za uporabo osebne služnosti, stavbne pravice in stvarna bremena, država ter lokalna skupnost za davščine in osebe s terjatvami, ki so navedene v 3. alineji spodnjega odstavka (Horvat & Guzej, 2010, str. 232).

Iz prejete kupnine se po vrstnem redu poplačajo (Horvat & Guzej, 2010, str. 232-233):

- stroški izvršilnega postopka,
- davek na dodano vrednost oziroma davek na promet nepremične in v zadnjem letu vse zapadle davščine, ki predstavljajo obremenitev prodane nepremičnine,
- terjatve iz naslova zakonite preživnine, odškodnine za škodo, ki so nastale zaradi zmanjšanja zmožnosti za življenje, ali zmanjšanja oziroma izgube zmožnosti za delo in terjatev iz naslova odškodnin, pridobljenih zaradi izgubljenih preživnin, ki so nastale zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, terjatve delavne zmožnosti iz naslova zaposlitvenega razmerja z dolžnikom, ter terjatve prispevkov iz naslova sistema socialnih zavarovanj,

ki so v zadnjem letu zapadle, ne glede na to ali so bile le-te zavarovane z zastavno pravico na dani nepremičnini ali ne.

2.2.4.3 Ustavitev izvršbe na nepremičnine

Če nepremičnina ni bila prodana na prvem naroku, lahko banka skladno s 194. členom ZIZ poda sodišču predlog za novo prodajo. V primeru, kadar nepremičnina ni prodana na drugem naroku, ali če banka ni predlagala ponovne prodaje v roku šestih mesecev od prvega naroka, sodišče izvršbo ustavi. Če se nepremičnina prodaja z neposredno pogodbo in nepremičnina ni bi bila prodana v dogovorjenem terminu, katerega sta dogovorili, se tako stranki kot zastavni upniki oziroma upniki zemljiškega dolga, sodišče izvršbo ustavi. V takem primeru banka obdrži zastavno pravico na nepremičnini za zavarovanje svoje terjatve in zaznamba v zemljiški knjigi ostane. Vse navedeno velja tudi v primeru, kadar gre za prodajo z zavezujočim zbiranjem ponudb.

2.3 Izvršilni naslov in verodostojna listina

Izvršilni postopek se lahko vodi na podlagi VL ali na podlagi IN. V tem magistrskem delu je poudarek na VL.

2.3.1 Izvršba na podlagi verodostojne listine

Med VL na podlagi 23. člena ZIZ spadajo:

- faktura ali račun (lahko tudi obračun obresti),
- menica in ček s protestom in povratnim računom, kadar je to osnova za nastanek terjatve,
- javna listina,
- izpisek iz poslovnih knjig, ki ga overi odgovorna oseba,
- po zakonu overjena zasebna listina,
- listina, ki ima po posebnih predpisih naravo javne listine.

Fakturo ali račun uvrščamo med knjigovodsko listino, izdano bodisi s strani fizične ali pravne osebe, v okviru opravljanja njihove osnovne dejavnosti za posamezen opravljen promet blaga, izdelkov ali storitev. Vsebina je določena na podlagi knjigovodskih predpisov (Rijavec, 2003, str. 136). Knjigovodska listina mora vsebovati navedbo, da gre za fakturo, podatke o podjetju in o poslovnem dogodku, v denarju izraženo vrednost poslovnega dogodka, navedbo zapadlosti, navedbo osebe, ki je pooblaščen za podpis, kraj ter datum izdaje (Horvat & Guzej, 2010, str. 41).

Menica je vrednostni papir, ki se izda v pisni obliki, pri čemer njena obveznost nastane z zapisom v menico. Bistvene sestavine menice so menična klavzula, nepogojno nakazilo, da se plača določena vsota denarja, trasat (ime tistega, ki naj plača), dospelost, kraj plačila, remitent (prejemnik), kraj in dan izdaje ter trasantov (izdajatelj) podpis (Rijavec, 2003, str. 137-138). Če želi banka predlagati izvršbo na podlagi VL, mora imeti menico v originalu (Horvat & Guzej, 2010, str. 41).

Ček je vrednostni papir, ki služi kot sredstvo v plačilnem prometu. Bistvene sestavine čeka so označba, da je listina ček, napisana v besedilu listine, nepogojno nakazilo, naj se plača določena vsota denarja iz trasantovega pokritja, trasat, kraj plačila, navedba dneva in kraja izdaje čeka in podpis trasanta, ki je izdal ček (Rijavec, 2003, str. 140). Zaradi uvedbe plačilnih in kreditnih kartic ter uvedbe elektronskega bančništva ček izgublja svojo vlogo (Horvat & Guzej, 2010, str. 41).

Javno listino v predpisani obliki (fizično ali računalniško) in vsebini izdajo državne institucije, skupnost lokalne samouprave oziroma drugi nosilci javnih pooblastil v okviru svojih pristojnosti. Tisto, kar je zapisano v javni listini, velja za resnično (Pomen pravnih izrazov v javni praksi, 2015).

Med izpiske iz poslovnih knjig, overjene s strani odgovorne osebe, štejemo konto kartico, knjigovodsko kartico in izpisek odprtih postavk, ki je vedno podpisan s strani zakonitega zastopnika ali pooblaščen osebe (Kako učinkovito izterjati dolg, 2014).

Med zasebne listine uvrščamo tiste, ki po svoji naravi niso javne. Pri zasebnih listinah ne moremo sklepati, da njihova vsebina velja za resnično (Pomen pravnih izrazov v javni praksi, 2015). Po 431. členu Zakona o pravdnem postopku (Ur. l. RS, št. 73/07 – UPB, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – Odl. US, 57/09 – Odl. US, 12/10 – Odl. US, 50/10 – Odl. US, 107/10 – Odl. US, 75/12 – Odl. US, 40/13 – Odl. US, 92/13 – Odl. US in 10/14 – Odl. US, v nadaljevanju ZPP) je na zasebni listini po zakonu overjen le podpis zavezanca. Iz listne mora biti jasno razvidna obveznost, ki naj se izvrši (Horvat & Guzej, 2010, str. 42).

V listini, ki ima po posebnih predpisih naravo javne listine, je opredeljena terjatev, ki naj se izvrši. Rijavec (2003, str. 144) navaja, da ZIZ pri VL upošteva dve različni kategoriji, in sicer javno listino ter listino, ki je po posebnih predpisih lahko javna listina. Vendar gre pri obeh primerih za listino z enakim učinkom.

2.3.2 Izvršba na podlagi izvršilnega naslova

IN je definiran kot kvalificirana javna listina, na osnovi katere se lahko zahteva prisilna izvršitev terjatve, ki je v njej ugotovljena (Rijavec, 2003, str. 105).

Izvršba na podlagi IN se vloži, kadar upnik pridobi IN. IN so (Izvršba na podlagi izvršilnega naslova in izvršba na podlagi verodostojne listine, 2015):

- izvršljive sodne odločbe in sodne poravnave, pri čemer sodna odločba postane izvršljiva s pravnomočnostjo in pretekom roka za prostovoljno izpolnitev dolžnikovih obveznosti. Sodišče lahko dovoli izvršbo na osnovi nepravnomočne sodne odločbe, v kolikor zakon določa, da pritožba ne zadrži njene izvršitve. V primeru, da je določena terjatev iz poravnave že zapadla, sodna poravnava postane izvršljiva,
- izvršljivi notarski zapisi, pri čemer so le-ti izvršljivi takrat, ko dolžnik v njih soglaša z njegovo neposredno izvršljivostjo in v primeru izhajanja terjatve iz notarskega zapisa, pri čemer je terjatev že zapadla,

- druge izvršljive odločbe ali listine, pri čemer zakon oziroma ratificirana in objavljena mednarodna pogodba ali pravni akt Evropske unije določa, da je IN.

2.4 Predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine

Do 1. januarja 2008 je postopek vložitve predloga za izvršbo na podlagi VL potekal samo v pisni obliki, za vložitev ni bila predpisana posebna oblika obrazca. Predlog za izvršbo je moral vsebovati podatke o upniku in dolžniku, podatke o terjatvi, datum zapadlosti, zamudne obresti, predlagana izvršilna sredstva, podpis upnika, zahtevo, da mora dolžnik v osmih dneh, v meničnih in čekovnih sporih pa v treh dneh po tem, ko je sklep vročen, plačati terjatev skupaj z nastalimi stroški, ter lastnoročen podpis. Predlog za izvršbo je bilo treba vložiti v več izvodih, in sicer izvod za sodišče, za dolžnika in še toliko izvodov, kolikor je bilo predlaganih izvršilnih sredstev. Zraven sta bila priložena VL in potrdilo o plačilu sodne takse (Horvat & Guzej, 2010, str. 113).

Leta 2008 je začel delovati COVL in uveden je bil Pravilnik o obrazcih, vrstah izvršb in poteku avtomatiziranega izvršilnega postopka (Ur. l. RS, št. 104/11, nadaljevanju POVIPAIP). Od takrat naprej se predlogi na podlagi VL za izterjavo denarnih terjatev naslavlajo na COVL. Prednosti e-izvršbe so predvsem to, da je vlaganje predlogov zelo poenostavljeno, hitrejše in cenovno dostopno. V primeru, da dolžnik ne ugovarja predlogu za izvršbo, sklep postane pravnomočen že osmi dan po njegovi vročitvi (Turk, 2011, str. 49).

Banka najprej preko portala e-sodstvo skladno z 20. členom POVIPAIP pridobi uporabniško geslo, da lahko v portal vstopi in tako v elektronski obliki vlaga predloge za izvršbo.

Banka začne izvršilni postopek zoper dolžnika na podlagi predloga za izvršbo. Po uspešni registraciji in prijavi v portal e-sodstvo je potrebno izbrati možnost Izberi e-opravila kot Registriran uporabnik, nato eIzvršba in nazadnje Predlog za izvršbo na podlagi VL.

Spodaj opisani koraki predstavljajo primer izpolnitve predloga za izvršbo na podlagi VL zoper fizične osebe v izbrani banki:

1. korak – upnik

Potrebno je izpolniti polje upnik, ki je v tem primeru izbrana banka (tip upnika (izberemo pravna oseba), naziv, davčna številka, matična številka, država, ulica, hišna številka, pošta, kraj in država). Pri vpisu matične številke banke se vsi ostali podatki avtomatsko izpišejo. Po 16. a členu ZIZ so obvezni podatki za identifikacijo upnika, ki je hkrati tudi pravna oseba: firma ali ime, sedež in poslovni naslov ter matična ali davčna številka.

Nato se pri pooblaščenцу vnese številko generalnega pooblastila, izbere deponirano pri Okrajno sodišče v Ljubljani ter pri tip pooblaščenca izbere fizično osebo. Za fizično osebo se izbere pravnik, zaposlenega v oddelku sodne izterjave, in izpolni naslednja polja: ime, priimek, država, ulica, hišna številka, pošta, kraj in država. Ker je pooblaščenec fizična

oseba, zaposlena v banki, se navede naslov banke (Navodila za izpolnjevanje obrazca za predlog za izvršbo, 2014). Vedno se potrdi upnika in klikne gumb naprej.

2. korak – dolžnik

Tip dolžnika je fizična oseba. Obvezno je potrebno vnesti ime in priimek dolžnika ter izbrati državo, v kateri ima dolžnik prebivališče. Nato se vnese vsaj eden izmed podatkov, ki jih imamo na razpolago, to je davčna številka, EMŠO ali datum rojstva. COVL opozori vnašalca, naj vnese manjkajoče podatke, če z njim razpolaga. Banka se trudi pridobiti kar vse tri podatke. Na koncu se obvezno izpolni še ulica, hišna številka, pošta, kraj in država, v kateri ima dolžnik prebivališče. Vedno se potrdi dolžnika in klikne gumb naprej. Kadar je več dolžnikov, se najprej potrdi prvi dolžnik, nato pa se ponovno izpolni vse podatke za drugega dolžnika in se ga potrdi ter klikne gumb naprej.

3. korak – predlagana izvršba

Predlagati je mogoče deset sredstev izvršbe oziroma izvršbo na naslednje predmete:

- premičnine,
- denarna sredstva pri OPP,
- nepremičnina,
- stavbna pravica,
- nematerializirani vrednostni papirji,
- plača in drugi stalni denarni prejemki,
- druge denarne terjatve,
- nepremičnina, ki ni vpisana v zemljiško knjigo,
- delež družbenika v družbi,
- druge premoženjske oziroma materialne pravice.

Banka najpogosteje označi premičnine, denarna sredstva pri OPP, plačo in druge stalne denarne prejemke. V primeru, da je dolžnik lastnik nepremičnine, označi še izvršbo na nepremičnine.

Pri izvršbi na premičnine se označi večkratni rubež gotovine in prodaja ter poplačilo upnika. Če se prodaja in poplačilo upnika ne označi, je potrebno po 81. členu ZIZ v roku treh mesecev od opravljenega rubeža in cinitve predlagati prodajo stvari, v nasprotnem primeru sodišče izvršbo ustavi. Zato priporočam, da se že v predlogu označita prodaja in poplačilo upnika.

Pri izvršbi na denarna sredstva banka ne vpisuje številke računov dolžnika, saj sodišče po pravnomočnosti sklepa o izvršbi v elektronsko dosegljivih evidencah dodatno poizveduje o drugih podatkih o OPP (Navodila za izpolnjevanje obrazca za predlog za izvršbo, 2014).

Pri izvršbi na plačo in druge stalne prejemke se označi kvadrateg plača. Kadar ima banka podatke o zaposlitvi dolžnika, lahko izpolni tudi dolžnikovega dolžnika. Izbere tip

dolžnika in vpiše matično številko ali davčno številko, nato se avtomatsko izpišejo preostali podatki. Lahko se uporabi daljša pot in se izpolni naziv, matična številka, država, v kateri ima dolžnikov dolžnik prebivališče ali sedež, ulico, hišno številko, pošto številko, kraj in državo, v kateri ima dolžnikov dolžnik prebivališče ali sedež. Posebej je potrebno klikniti gumb potrdi dolžnikovega dolžnika.

Banka v zemljiški knjigi preveri, če je dolžnik lastnik kakšne nepremičnine. Označiti je potrebno tip nepremičnine, ki je lahko zemljiška parcela, stavba, posamezni del stavbe, viseča stavba in nerazdeljeni del stavbe. Nato se iz zemljiško knjižnega izpiska prepíše ID znak, to je katastrsko občino, parcelno številko in dodatni atribut ter delež, ki je v lasti dolžnika. Ponovno se najprej klikne na gumb potrdi nepremičnino. V primeru, da ima dolžnik več nepremičnin, se ponovno vnesejo podatki iz drugega zemljiškoknjižnega izpiska in klikne gumb potrdi nepremičnino.

Ko so vneseni vsi potrebni podatki za premičnine, denarna sredstva, plačo in druge stalne denarne prejeme ter nepremičnine, se klikne gumb potrdi vse in naprej.

Naenkrat se lahko predlaga eno, več ali pa vsa izvršilna sredstva, banka se v večini primerov odloči za tri izvršilna sredstva oziroma štiri, če ima dolžnik nepremičnino. Število izvršilnih sredstev je odvisno od višine terjatve. Če je terjatev v višini do 1.000 EUR, se izvršba na nepremičnine ne predlaga. Smiselno je predlagati količinsko manj in bolj kakovostna izvršilna sredstva, ki bodo najučinkoviteje vodila do poplčila terjatve (Horvat & Guzej, 2010, str. 88).

4. korak – račun za nakazilo izterjanega zneska

Izpolni se številka računa banke v Republiki Sloveniji in zaradi lažje evidence še referenca, ki jo dolžnik navede ob plačilu izterjanega zneska. Navede se tudi imetnik računa – naziv, kjer se vpiše naziv izbrane banke. Klikne se gumb potrdi račun in naprej.

5. korak – oznaka zahtevka

Obvezno se izbere kataloško številko VL. V večini primerov se izbere številka 4 – izpisek iz poslovnih knjig, overjen s strani odgovorne osebe. V primeru, da je dolžnik med prenosom dokumentacije v sodno izterjavo plačal del izterjanega zneska, se pripravi obračun obresti in se izbere številka 7. Pri oznaki se napiše številko partije, to je številka, pod katero se vodi dotična zadeva in iz katere je jasno razvidno, za katero zadevo se vodi izvršba. V polju datum se napiše dan, ko je bila VL izdana, pri zapadlosti pa dan pred vložitvijo predloga. Pri znesku se vnese znesek terjatve in označi valuto EUR. Nato se označijo zamudne obresti, in sicer pri tipu se izbere zakonske, ki se začnejo obračunavati naslednji dan po zapadlosti. Nato se potrdi VL in klikne gumb naprej.

6. korak – stroški upnika

Vedno se označita oba kvadratka, in sicer zahtevam vračilo takse za predlog in sklep ter zahtevam zakonske zamudne obresti od odmerjenih stroškov od 9. oziroma 4. dne od

vročitve sklepa o izvršbi dalje do plačila. Nato se potrdi stroške upnika in klikne gumb naprej.

7. korak – izvršitelj

Ker banka vedno predlaga izvršbo na premočnine, je potrebno izbrati izvršitelja. Podatke o izvršiteljih lahko najdemo na spletnem omrežju Ministrstva za pravosodje ali pri sodiščih. Obvezno je potrebno izpolniti ime in priimek izvršitelja, ulico, hišno številko, pošto ter kraj, v katerem ima izvršitelj sedež, in državo, v katerem je izvršiteljev sedež. Predlaga se lahko samo en izvršitelj, ne glede na število dolžnikov (Navodila za izpolnjevanje obrazca za predlog za izvršbo, 2014). Ko se vnese ime ali priimek, obrazec avtomatsko ponudi izvršitelja. Nato se izvršitelj potrdi in klikne gumb naprej.

8. korak – pristojnost

Pod oznako listine se navede številko in datum pogodbe, ki jo je dolžnik sklenil z banko. Za sedež sodišča se vedno izbere Okrajno sodišče v Ljubljani. Nato se klikne gumb potrdi in naprej.

Ko sklep o izvršbi postane pravnomočen, se določi krajevno pristojno sodišče (Horvat & Guzej, 2010, str. 156).

9. korak – pregled predloga

Na zaslonu se izpiše celoten predlog, ki omogoča ponoven pregled vnesenih podatkov pred samo oddajo predloga. Po oddanem predlogu podatkov ni mogoče več spreminjati. Če se odkrije napaka pri vnosu podatkov v predlog, se sodna taksa ne plača in se ponovno izpolni nov predlog za izvršbo.

Med samim elektronskim izpolnjevanjem predloga za izvršbo se kontrola vnesenih podatkov avtomatično izvaja po 20. členu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o obrazcih, vrstah izvršb in poteku avtomatiziranega izvršilnega postopka (Ur. l. RS, št. 88/14, v nadaljevanju PSDPOVIPAIP), in sicer:

- pravilnost podatkov EMŠO, davčna številka, številka transakcijskega računa, sklic itd.,
- obstoj ulice in hišne številke,
- obstoj imena,
- obstoj priimka,
- obstoj valut in držav,
- obstoj naziva in matične številke,
- obstoj vrednostnega papirja v Klirinško depotni družbi,

- obstoj datumov,
- izpolnitev obveznih polj.

Kontrole, navedene od 1. do 6. alineje, se po 20. členu PSDPOVIPAIP ne nanašajo zgolj na točno določenega posameznika oziroma ne razkrivajo njegovih osebnih podatkov, vendar so namenjeni popolnejši izpolnitvi predloga za izvršbo. Informacijski sistem upnika opozori na napako, ta pa lahko kljub opozorilu vpiše manjkajoče podatke in nadaljuje z izpolnjevanjem obrazca. Pri kontroli od 6. do 9. alineje informacijski sistem opozori na napako, banka pa mora to napako popraviti, sicer ni mogoče nadaljevati z izpolnjevanjem predloga.

Po oddaji predloga se skladno z 41. členom ZIZ izpišejo vsi potrebni podatki za plačilo sodne takse. Ko je sodna taksa plačana, je predlog za izvršbo na podlagi VL v elektronski obliki tudi uradno vložen.

Tabela 2 za vsako leto posebej prikazuje, koliko predlogov za izvršbo na podlagi VL so banke vložile v primeru, ko je dolжник fizična oseba. Iz tabele 2 je razvidno, na kakšen način so banke vložile predlog. Predlogi se lahko vlagajo masovno, na papirju ali preko spletnega obrazca. Eden izmed namenov COVL je bil tudi ta, da se zmanjša poslovanje preko papirja in se v večini primerov usmeri v elektronsko poslovanje. Iz tabele 2 je razvidno, da se večino predlogov vlaga preko spletnega obrazca. Če primerjam leto 2008, v katerem je bilo vloženih 1.124 predlogov na papirju, in leto 2013, kjer je bilo vloženih 6 takšnih predlogov, lahko potrdim, da je namen COVL izpolnjen. Žal sodišče za nekatere predloge nima podatka, na kakšen način so bili vloženi.

Tabela 2: Vloženi predlogi na Centralni oddelek za verodostojno listino

Način vložitve	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ni podatka	4	19	3	4	3	1	1	0
Masovno	3	470	725	1.989	1.978	1.180	1.402	220
Papir	1.124	391	304	182	77	6	32	24
Splet	5.787	7.681	7.905	6.917	6.502	7.129	5.737	2.334
Skupaj	6.918	8.561	8.937	9.092	8.560	8.316	7.172	2.578

Vir: Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Sodna statistika (interno gradivo), 2008–2015.

2.4.1 Plačilo sodne takse

2. člen Zakona o sodnih taksah (Ur. l. RS, št. 37/08, 97/10, 63/13, 58/14 – Odl. US in 19/15 – Odl. US, v nadaljevanju ZST-1) pravi, da se takse plačujejo v:

- pravnem postopku,
- postopku o delovnih in socialnih sporih, razen, če zakon za določene vrste, takšnih postopkov, ne predvideva drugače,
- postopku izvršbe in zavarovanja, razen v primeru izvršitev odločb sodišč za reševanje delovnih in socialnih sporov delavcev iz naslova delovnega razmerja oziroma drugih sporov v zvezi z delom,

- postopku stečaja, prisilne poravnave oziroma likvidacije,
- postopku v upravnem sporu,
- kazenskem postopku,
- prekrškovnem postopku,
- nepravdnih postopkih,
- drugih primerih, ki so določenih s tem zakonom in taksna tarifa.

Od 1. oktobra 2008 ZST-1 v 6. členu določa, da se sodna taksa ne plačuje več s sodnimi kolki, ampak z denarjem v gotovini ali v elektronski obliki ter z drugimi obstoječimi sredstvi v plačilnem prometu.

Obrazcev se ne sme kopirati, saj vsak obrazec vsebuje lastno sklicno številko, katero se navede pri plačilu sodne takse (Setnikar, 2013).

Sodno takso je potrebno plačati v osmih dneh po vložitvi predloga za izvršbo. Pri plačilu je nujno potrebno navesti pravilen znesek sodne takse, sklicno številko, ki je že vnaprej določena na vsakem obrazcu, in transakcijski račun, kamor se nakaže sodna taksa. V primeru, plačila sodne takse, kjer sklicna številka ni pravilno navedena, sodišče obravnava predlog kot nepopolno vlogo. Sodišče naknadno pošlje sklep z novo sklicno številko in določi nov rok za plačilo sodne takse. V primeru, ko sodna taksa ni bila plačana, se šteje, da je banka predlog za izvršbo umaknila (Navodila za izpolnjevanje obrazca za predlog za izvršbo, 2014).

Sodno takso je potrebno plačati tudi v primerih oddajanja drugih vlog v postopku, v primeru predloga za odlog izvršbe, dodatno sredstvo izvršbe in za ugovorni ter pritožbeni postopek (Horvat & Guzej, 2010, str. 75).

2.4.2 Morebitne napake po oddanem predlogu za izvršbo

V primeru, da banka odda nepopoln predlog za izvršbo, COVL banki na podlagi 25. člena PSDPOVIPAIP pošlje sklep o popravi ali dopolnitvi predloga. Sistem na portalu ponovno odpre predlog za izvršbo. Z rdečo so označena polja, kjer se morajo popraviti napačni podatki. Popravki pa se lahko oddajo tudi pisno, po pošti. Če banka v predvidenem določenem roku, ki ga določa zakon, predloga za izvršbo ne popravi oziroma dopolni, se ta predlog delno ali v celoti zavrže.

Največkrat se pojavijo napake pri vnosu imena, priimka ali naslova dolžnika, saj se pri izvedbi kontrole podatkov na predlogu za izvršbo ne ujema s podatkom, ki se hrani v Centralnem registru prebivalstva (v nadaljevanju CRP).

2.4.3 Sklep o izvršbi

Sklep o izvršbi je izraz za sklep, s katerim (Rijavec, 2003, str. 172):

- je v celoti ali delno ugodeno predlogu za izvršbo,
- je predlog za izvršbo zavrnjen,

- se uvede postopek po uradni dolžnosti.

Ko banka odda popoln predlog za izvršbo, se skladno s 26. členom PSDPOVIPAIP na podlagi vnesenih podatkov v predlogu z izvršbo, v roku 48 urah, izda sklep o izvršbi, ki pa ne vsebuje podpisa, ampak samo strojni odtis sodnega pečata. COVL resničnost vsebine, navedene v predlogu za izvršbo, ne preverja.

Iz sodnega pečata je razvidno (Lipovec, 1996, str. 51-52):

- da je sodišče predlogu za izvršbo ugodilo in predlagano izvršbo dovolilo,
- znesek priznanih stroškov, ki jih mora dolžnik banki plačati poleg glavnice,
- pravni pouk, v katerem je dolžnik poučen o njegovi pravici do ugovora zoper sklep o izvršbi.

Ker je banka vložila izvršbo tudi na premočnine, je v sklepu naveden izvršitelj, ki bo opravljal izvršilna dejanja.

ZIZ v 44. členu navaja, da so v sklepu o izvršbi na podlagi VL, s katerim je sodišče dovolilo izvršbo, navedeni: upnik in dolžnik z identifikacijskimi podatki, VL, višina terjatve, sredstvo ter predmet izvršbe in drugi potrebni podatki, za opravo izvršbe. V sklepu je navedeno, da sodišče resničnost podatkov, ki so bili vneseni v predlog, ni preverilo, razen v posebnih primerih.

Skladno s 44. členom ZIZ je v sklepu jasno napisano, da mora dolžnik dovoliti izvršbo in v osmih dneh plačati terjatev, skupaj z odmerjenimi stroški, v meničnih in čekovnih sporih pa v roku treh dni, ko je sklep vročen.

Sodišče v sklepu o izvršbi na podlagi 44. člena ZIZ navede pristojnost krajevnega sodišča, ki bo izvršilni postopek vodil ter o njem odločal, ko bo le-ta postal pravnomočen, hkrati pa bo dolžnika poučil o tem, da ima pravico vložiti ugovor zoper sklep o izvršbi.

Stvarna pristojnost določa, kateri organ je pristojen za reševanje določene vrste pravne zadeve. Stvarna pristojnost je opredeljena na podlagi narave določene zadeve, na podlagi vrednosti predmeta ali na podlagi izrecne določitve v zakonu, da je za določeno pravno zadevo, ne glede na njeno naravo in vrednost predmeta, pristojen določen organ. Po določitvi stvarne pristojnosti se določi še, katero izmed več sodišč iste vrste bo reševalo dotično zadevo. Po navadi je določeno pristojno tisto sodišče, ki najlažje opravi izvršbo. V primeru izvršbe na premočnine je pristojno tisto sodišče, v sferi katerega se stvari ali pravice, ki so predmet izvršbe, nahajajo oziroma, kjer ima dolžnik stalno ali začasno prebivališče. Pri izvršbi na nepremočnine je pristojnost sodišča odvisna od sfere, kjer se vodi zemljiška knjiga oziroma, kjer se nepremočnina nahaja. V kolikor je sredstev ali predmetov izvršbe večje za krajevno pristojno določeno sodišče, ki je pristojno po prvo navedenem sredstvu, razen, kadar je med predlaganimi predmeti nepremočnina, je vedno krajevno pristojno tisto sodišče, v sferi katerega se nahaja nepremočnina (Rijavec, 2003, str. 70-76).

Sklep o izvršbi, s katerim sodišče dovoli izvršbo, skladno s 45. členom ZIZ prejmeta banka in dolžnik; sklep o izvršbi, s katerim sodišče zavrne predlog za izvršbo, pa prejme samo banka, ki je kot upnica vložila predlog za izvršbo. Sklep o izvršbi določa tudi izvršitelja, kateri sklep tudi prejme, skupaj z vsemi listinami, ki so pogoj za to, da se izvršba opravi. Kopija predloga za izvršbo je priloga sklepa, katerega prejme dolžnik in iz katerega je jasno razvidno, za katero zadevo je vložena izvršba.

Na podlagi 45. člena ZIZ Okrajno sodišče v Ljubljani izroči pravnomočni sklep o izvršbi na podlagi VL tudi dolžnikovemu dolžniku, izvršitelju in OPP, če seveda viri za predlagana izvršilna sredstva obstajajo. Okrajno sodišče v Ljubljani zadevo odstopi sodišču, pristojnemu za vodenje in odločanje izvršilnega postopka. Če viri za predlagana izvršilna sredstva ne obstajajo, pristojno sodišče banko pozove, da v roku 15 dni predlaga drugo sredstvo ali predmet izvršbe, v nasprotnem primeru sodišče ustavi izvršbo.

Tabela 3 prikazuje število izdanih sklepov od leta 2008 do 27. maja 2015 v primeru, ko je dolžnik fizična oseba in banka nastopa kot upnica. COVL si prizadeva sklep o izvršbi izdati v dveh dneh po prejemu popolnega predloga za izvršbo na podlagi VL, vsako leto pa se odstotek izdanih sklepov v dveh dneh viša. Viden padec izdanih sklepov je v letu 2014, saj je bilo izdanih več kot 1.000 sklepov manj kot prejšnja leta.

Tabela 3: Število izdanih sklepov o izvršbi

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Skupaj	6.806	8.484	8.813	8.970	8.442	8.217	7.039	2.494

Vir: Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Sodna statistika (interno gradivo), 2008–2015.

2.4.3.1 Ugovor dolžnika zoper sklep o izvršbi

Ugovor in pritožba sta glavni pravni sredstvi. Dolžnik lahko proti sklepu o izvršbi ugovarja ali vloži pritožbo. Ugovor lahko vloži tudi tretja oseba, tako da se sklicuje na svojo pravico, s katero prepreči izvršbo na predlagani predmet. Obstajajo tri vrste ugovora: ugovor dolžnika proti sklepu o izvršbi, proti sklepu na podlagi VL in ugovor tretje osebe (Rijavec, 2003, str. 193-211).

Ugovor je redno pravno sredstvo. Če dolžnik pravočasno ugovarja, zadrži nastop pravnomočnosti. V določenih primerih lahko dolžnik in tretji vložita ugovor po izteku roka za ugovor, takšen ugovor je opredeljen kot izredno pravno sredstvo, saj je z njim mogoče izpodbijati pravnomočen sklep (Rijavec, 2003, str. 193-194).

27. člen PSDPOVIPAIP določa, da v primeru dolžnikovega ugovora proti sklepu o izvršbi o tem odloča COVL. Dolžnik mora na podlagi 53. člena ZIZ ugovor obrazložiti, v njem je dolžan zapisati argumente, s katerimi utemelji svoj ugovor, zraven pa je potrebno priložiti tudi priloge, s katerimi dokazuje svoj ugovor, sicer le-ta ni utemeljen.

Razlogi za ugovor zoper sklep o izvršbi na podlagi 55. člena ZIZ obstajajo, v kolikor:

- je sklep o izvršbi izdalo zanj nepristojno sodišče,

- se listina, na podlagi dovoljene izvršbe, ne šteje za IN ali VL,
- odločba, na podlagi izdanega sklepa o izvršbi, še ni izvršljiva ali pa je razveljavljena, odpravljena ali spremenjena,
- če je poravnava, na podlagi izdanega sklepa o izvršbi, razveljavljena ali nična,
- rok za izpolnitev terjatev še ni pretekel oziroma pogoj, določen v poravnavi, še ni nastopil,
- je banka vložila izvršbo na stvari, denarno terjatev ali druge pravice, ki so izvzete iz izvršbe oziroma je izvršba omejena,
- je terjatev prenehala na podlagi stanja po tem, ko je bila odločba izvršljiva ali pred tem oziroma po sklenjeni poravnavi,
- je banka odložila izpolnitev obveznosti za časovno obdobje, ki še ni poteklo,
- je rok zakonsko določen za predlog izvršbe že potekel,
- je terjatev, o kateri je bilo določeno v IN, zastarala,
- terjatev ni prešla na banko oziroma obveznost ni prešla na dolžnika.

Sodišče skladno s 57. členom ZIZ vroči banki izvod pravočasnega, popolnega in dovoljenega ugovora. Banka ima osem dni časa, da odgovori na ugovor. Če banka na podlagi 58. člena ZIZ ne odgovori na ugovor v osmih dneh, se štejejo dolžnikove navedbe v ugovoru za resnične. V primeru, če banka ugovoru nasprotuje, sodišče razpiše narok za obravnavo ugovora ali pa izda sklep brez naroka. Banka mora v ugovoru navesti dejstva in predložiti vse dokaze, s katerim dokazuje, da terjatev res obstaja. Sodišče lahko z izdajo sklepa ugovoru pritrdi, zavrne ali pa ga zavrže kot prepoznega, nedovoljenega ali nepopolnega.

Če se v primeru ugovora zoper sklep o izvršbi na podlagi VL izpodbija sklep o izvršbi v delu, ki dolžniku nalaga poravnavo terjatve, je dolžnik skladno z 61. členom ZIZ dolžan zapisati argumente, s pomočjo katerih utemelji ugovor, zraven pa priloži dokaze, s katerim se lahko ugotovijo dejstva, ki jih navaja v ugovoru.

Kadar dolžnik sklep o izvršbi izpodbija samo v delu o dovolitvi izvršbe, se postopek nadaljuje kot postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi IN. Če dolžnik ugovarja samo proti dovolitvi izvršbe in je ugovor utemeljen, sodišče razveljavi sklep samo v delu, ki se nanaša na dovolitev izvršbe (Rijavec, 2003, str. 208).

Če dolžnik izpodbija sklep o izvršbi izključno zaradi krajevne nepristojnosti sodišča, sodišče na podlagi 62. člena ZIZ preveri, če res ni pristojno, in se v takem primeru izreče za krajevno nepristojno, ter ko sklep postane pravnomočen, odstopi zadevo pristojnemu sodišču, da nadaljuje s postopkom izvršbe.

Če dolžnik v ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi VL ne navede, v katerem delu izpodbija sklep, sodišče po 62. členu ZIZ šteje, da ga izpodbija v celoti.

Na podlagi 64. člena ZIZ lahko ugovor zoper sklep o izvršbi vloži tudi tretji, ki dokaže, da ima na predmetu, ki je del izvršbe, pravico, s katero izvršbo preprečuje, in v ugovoru

zahteva, da sodišče izvršbe na omenjeni predmet izreče kot nedopustno. Tretji lahko ugovarja do konca izvršilnega postopka. Ugovor, ki je pravočasen, popoln in dovoljen, vroči sodišče banki, ki ima osem dni časa, da odgovori na ugovor. V nasprotnem primeru sodišče skladno s 65. členom ZIZ v celoti ali delno razveljavi sklep o izvršbi in ustavi izvršbo. Ugovor tretjega ne zadrži izvršitve, zato je najbolje, da tretji predlaga odlog izvršbe, da se njegov premet ne bo prodal (Horvat & Guzej, 2010, str. 187).

Spodnja tabela, 4, na podlagi sodne statistike prikazuje število vloženih ugovorov dolžnika zoper sklep o izvršbi na podlagi VL od leta 2008 do 27. maja 2015 v primeru, ko so dolžniki fizične osebe in banka nastopa kot upnica.

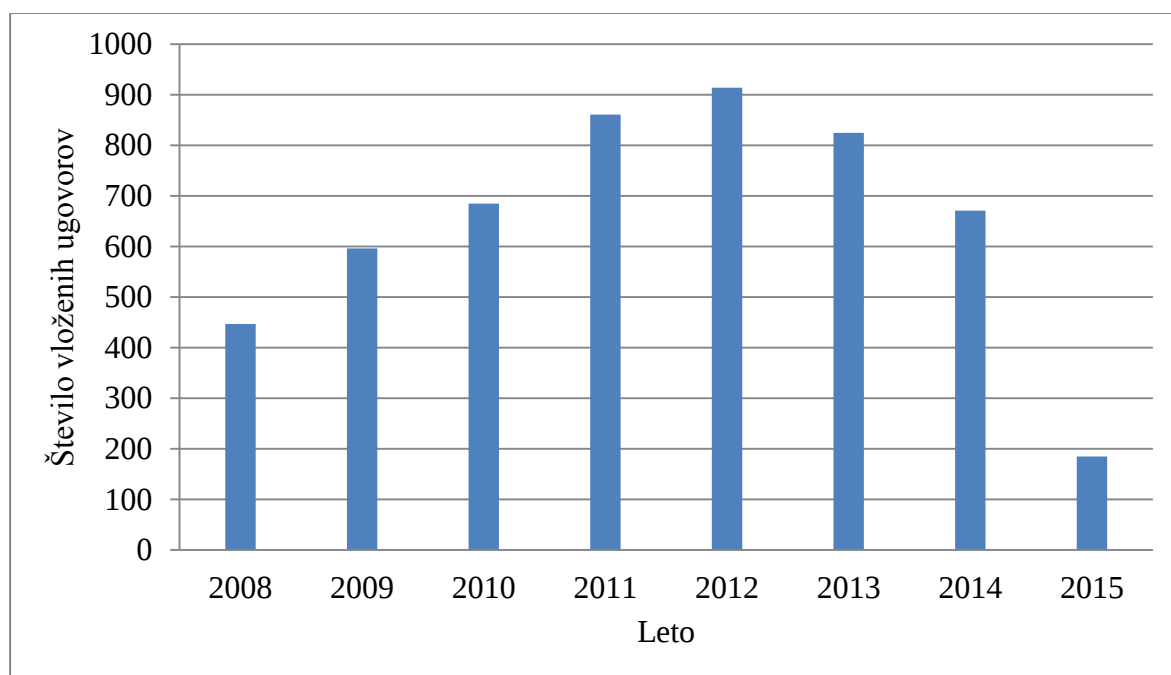
Tabela 4: Število vloženih ugovorov

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število ugovorov	447	596	685	861	914	825	671	185

Vir: Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Sodna statistika (interno gradivo), 2008–2015.

Želja vsakega upnika je, da bi dolžniki čim manjkrat vložili ugovor zoper sklep o izvršbi. Iz spodnje slike, 2, lahko, glede na število ugovorov v obdobju od 2008 do 2012, razberemo konstantno povečanje, kar je posledica krize v Republiki Sloveniji. To je čas, ko so ljudje množično zabredli v finančne težave in so se z raznimi izgovori oziroma ugovori na vsak način poskušali rešiti dolga. Od leta 2013 število vloženih ugovorov počasi pada, najverjetneje zato, ker banke odobrijo manj kreditov.

Slika 2: Število vloženih ugovorov

Vir: Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Sodna statistika (interno gradivo), 2008–2015.

2.4.3.2 Pritožba dolžnika zoper sklep o izvršbi

Dolžnik lahko pritožbo vloži v primeru, če izpodbija sklep v delu o stroških. Pritožba je enostransko pravno sredstvo, zato jo sodišče ne vroča nasprotni stranki v odgovor. Rok za vložitev pritožbe je osem dni, pritožba pa mora vsebovati navedbo sklepa, zoper katerega se vlaga, izjavo, v katerem delu izpodbija sklep, pritožbene razloge in podpis pritožnika. Dolžnik in tretji se lahko pritožita proti odločbi o ugovoru (Rijavec, 2003, str. 193-211). Pritožba se razlikuje od ugovora po tem, da lahko pritožbo vloži banka kot tudi dolžnik (Horvat & Guzej, 2010, str. 188).

V izvršilnem postopku poznamo različne razloge za pritožbo (Rijavec, 2003, str. 212):

- ključne (bistvene) kršitve določb pravnega postopka, ki pridejo v poštev v izvršilnem postopku,
- zmotna ali nepopolna ugotovitev dejanskega stanja,
- zmota uprava materialnega prava.

Sodišče lahko (Rijavec, 2003, str. 213):

- pritožbo zavrže, ker je bila vložena prepozno, nepopolno ali na nedovoljen način,
- pritožbo zavrne in potrdi sklep prve stopnje,
- pritožbi ugodi in razveljavi sklep ter predlog zavrže,
- pritožbi ugodi in razveljavi sklep,
- pritožbi ugodi in spremeni sklep prve stopnje.

Postopek izvršbe po navadi traja nekaj let, saj zakon o izvršbi in zavarovanju omogoča dolžniku, da proti sklepu ugovarja in s tem zavlačuje postopek v nedogled (Berdon, 2010). Dolžniki zavlačujejo postopek izvršbe tudi zanalašč, saj si izmišljujejo različne neresnične zgodbe zgolj zato, da bi si pridobili čas in preprečili izdajo pravnomočnega sklepa o izvršbi.

2.4.4 Pravnomočni sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine

Na podlagi 46. člena ZIZ se izvršba začne opravljati, preden sklep postane pravnomočen, v kolikor z zakonom ni določeno drugače. Banka ne more biti poplačana, preden sklep ne postane pravnomočen, razen v primeru, če predlogu za izvršbo priloži IN.

Pravnomočni postane meritorni sklep, to je sklep o izvršbi in zavarovanju, ki odloča o utemeljenosti zahtevka za izvršbo ali za zavarovanje. Pravnomočnost pridobita tudi sklep o odlogu in sklep o ustavitvi izvršbe (Rijavec, 2003, str. 177).

Pravnomočnost nastopi, ko poteče osemndnevni rok, v meničnih in čekovnih sporih tridnevni rok, za redno pravno sredstvo tiste stranke, ki je sklep prejela najkasneje, v primeru, da pravno sredstvo ni bilo vloženo (Rijavec, 2003, str. 179).

Potrdilo o pravnomočnosti je pomembno iz dveh vidikov (Horvat & Guzej, 2010, str. 192):

- pomembni so učinki same pravnomočnosti kot pravnega sredstva,
- kot listinski dokaz izkazuje upnikovo upravičenje.

Potrdilo o pravnomočnosti je tipiziran obrazec, na katerem so podatki o upniku, dolžniku in znesek terjatve. Nato je naveden datum pravnomočnosti sklepa o izvršbi in kdaj je bil poslan v izvrševanje. Sledijo prejemniki pravnomočnega sklepa in stavek, da je bil spis odstopljen v nadaljnje delo pristojnemu sodišču, datum in žig sodišča (Horvat & Guzej, 2010, str. 192-193).

Na spletni strani sodišča, v aplikaciji Moje predloge, ki omogoča, da se banka seznani s stanjem izvršilnega postopka, lahko banka vpogleda v opravljena procesna dejanja, kjer se med drugimi podatki nahaja tudi datum pravnomočnosti (Horvat & Guzej, 2010, str. 193).

Spodnja tabela, 5, prikazuje število izdanih pravnomočnih sklepov o izvršbi na podlagi VL s strani COVL v primeru, ko so dolžniki fizične osebe in banka nastopa kot upnica. Način vložitve prikazuje, na kakšen način so banke vlagale predloge za izvršbo. Iz tabele 5 je razvidno število izdanih pravnomočnih sklepov za vsak način vložitve posebej in za vse načine vložitve skupaj. Število izdanih sklepov o izvršbi na podlagi VL je večje kot število izdanih pravnomočnih sklepov o izvršbi.

Tabela 5: Število izdanih pravnomočnih sklepov o izvršbi

Način vložitve	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ni podatka	2	12	0	3	2	0	1	0
Masovno	3	433	656	1.824	1.760	1.075	1.218	164
Papir	1.007	333	268	158	60	4	18	11
Splet	5.250	7.015	7.150	6.196	5.725	6.265	4.938	1.484
Skupaj	6.262	7.793	8.074	8.181	7.547	7.344	6.175	1.659

Vir: Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Sodna statistika (interno gradivo), 2008–2015.

2.5 Vloga dolžnika

Repič (2010, str. 51) svetuje, da se dolžnik v primeru nezmožnosti odplačevanja dolgov, kar se da hitro obrne na banko in ji obrazloži svoje stanje ter se poskuša dogovoriti za obročno odplačevanje dolga in morebitni odlog izvršbe.

Ko dolžnik pokliče v banko, referent na oddelku sodne izterjave prisluhne dolžnikovi težavi in mu pove, naj napiše vlogo, v kateri predlaga način in rok odplačevanja dolga. Zaželeno je, da dolžnik napiše čim več podatkov, ki se nanašajo na dotično terjatev, da referent takoj razbere, za katero zadevo je dolžnik poslal vlogo. Ti podatki so ime in priimek dolžnika, naslov dolžnika, številka partije oziroma naložbe, opravilna številka, številka spisa ali znesek terjatve. Zgodijo se tudi primeri, ko se dolžnik na vlogo samo

podpiše in še to zelo nečitljivo. Dolžnik mora v vlogi navesti, na kakšen način želi odplačati terjatev, to je lahko obročno ali v enkratnem znesku. V primeru, da želi odlog izvršbe, mora podpisati tudi izjavo, s katero potrjuje, da se strinja z odlogom. Referent mora pri vsakem odgovoru na vlogo ponovno izračunati stanje dolga na dan, ko bo vloga poslana dolžniku.

2.5.1 Računanje stanja dolga

Stanje dolga se izračuna s pomočjo programa na spletni strani Vrhovnega sodišča Republike Slovenije z aplikacijo za izračun zamudnih obresti.

V postopku sodne izterjave mora dolžnik, poleg glavnice, plačati tudi stroške in obresti. 288. člen Zakona o spremembi in dopolnitvi Obligacijskega zakonika (Ur. l. RS, št. 40/07, v nadaljevanju ZSDOZ) določa, da mora dolžnik najprej poravnati stroške, obresti in nazadnje tudi samo glavnico.

Zakon o predpisani obrestni meri zamudnih obresti (Ur. l. RS, št. 11/07-UPB, v nadaljevanju ZPOMZO) v 1. členu navaja, da je predpisana obrestna mera zamudnih obresti letna obrestna mera, po kateri se obrestujejo denarne obveznosti vse od dneva nastanka zamude do dneva odplačila terjatve. Višina predpisane obrestne mere zamudnih obresti je objavljena na spletni strani Banke Slovenije in je trenutno 8,05 % (Temeljna in zamudna obrestna mera, 2015).

Obresti so določene z zakonom oziroma z medsebojnim dogovorom med banko in komitentom. Opređeljene so kot plačilo oziroma nadomestilo za uporabo določene višine denarja ali druge nadomestne stvari, ki temeljijo na pravni podlagi pravnega posla, kot je posojilna pogodba, ali drugem pravnem dejstvu, kot na primer nastop zamude s plačilom izposojenega denarja (Zamudne obresti, 2014).

Obresti se delijo na (Zamudne obresti, 2014):

- pogodbene obresti: to so obresti, ki nastanejo v dogovoru med banko in komitentom, ki jih mora dolžnik plačati poleg glavnice,
- zamudne obresti, ki nastanejo, kadar dolžnik zamudi z izpolnitvijo svojih obveznosti in je dolžan, poleg glavnice, poravnati še zamudne obresti.

Zaradi zgodovinskega ozadja spreminjanja obligacijskega zakonika se pri izračunu stanja dolga upoštevajo terjatve, ki so zapadle:

- do vključno 28. 10. 1998,
- po 28. 10. 1998 do vključno 15. 3. 2002,
- po 22. 5. 2007.

Banka ima program, v katerem so zabeležena vsa plačila, torej datum plačila in znesek, v drugem programu je vnesena glavnica in datum, od katerega dne naprej se štejejo zamudne obresti. Iz obeh programov je potrebno na list papirja ročno napisati datum in glavnico ter

vsa nakazila z datumi. Nato je potrebno v roke vzeti spis in celotnega prelistati ter izpisati vse nastale stroške in datume, od katerih dni naprej se obračunavajo obresti. Ta postopek je kar malce zamuden, saj ne obstaja tipka, ki bi avtomatsko prenesla vse podatke v spletno aplikacijo in z enim samim klikom izračunala dolg.

V spletno aplikacijo za izračun stanja dolga se vnese glavnico in datum, od katerega dne naprej se glavnica obrestuje, ter v zavihku izbere dolg. Nato se vnesejo datumi plačil in zneski plačil ter v zavihku izbere plačilo. Ker se stroški obrestujejo, se v zavihku izbere obrestuj in vnese znesek stroškov ter datume, od katerega dne naprej naj se stroški obrestujejo. Nato se vnese datum izračuna in klikne izračunaj obresti. Odpre se tabela s celotnim pregledom obračunavanja dolga in s stanjem dolga na določen dan.

2.5.2 Odgovor na prejeto vlogo

Ko je stanje dolga izračunano, se odgovori na prejeto vlogo. V sami vlogi se navede vrsto terjatve, številko partije in stanje dolga na določen dan. Kadar ima dolžnik več terjatev, se najprej navede najnižja terjatev, da se čim prej poplača in ima dolžnik čim manj odprtih zadev.

Nato se jasno napiše število obrokov, kolikšna je njihova višina in kdaj ti obroki zapadejo. V primeru, da terjatev po plačilu zadnjega obroka še ni poplačana, mora dolžnik ponovno napisati vlogo za nadaljnje odplačevanje, v kateri ponovno predlaga način in rok poplačila terjatve.

Kadar je dolžnik sposoben odplačati terjatev v enkratnem znesku, se navede znesek in datum, do katerega mora dolžnik navedeni znesek poravnati. Posledično sledi umik izvršbe.

Kadar banka oceni, da dolžnik ni sposoben odplačati terjatve v celoti, dolžniku ponudi odplačilo terjatve v znižanem znesku, lahko tudi v več obrokih.

Zelo pomembno je, da je na vlogi napisana pravilna številka računa banke in referenca, kamor dolžnik nakaže denar.

V primeru, da dolžnik želi odlog izvršbe, mora podpisati izjavo in navesti datum, do katerega želi odlog izvršbe, vendar vsi odlogi skupaj ne smejo biti daljši od enega leta. Banka odlog izvršbe posreduje pristojnemu sodišču oziroma izvršitelju. Nato banka ves čas dolžnika spremlja, če se drži sklenjenega dogovora, v nasprotnem primeru prekliče odlog izvršbe.

2.6 Poizvedbe o dolžniku

Banka si ves čas prizadeva pridobiti čim več ažurnih podatkov dolžnika, ki jih potrebuje za učinkovito izterjavo terjatve. Včasih banka s strani COVL dobi sklep, s katerim pozove banko, da oddan predlog za izvršbo popravi oziroma dopolni v 8 dneh, ker dolžnika z navedenimi podatki ni mogoče najti v CRP, zato sodišče ne more dovoliti izvršbe.

Poizveduje pa lahko tudi na poziv sodišča, ki mora v določenem roku sodišču posredovati zahtevani podatek (Horvat & Guzej, 2010, str. 249).

Z izdajo pravnomočnega sklepa banka pridobi pravni naslov, na podlagi katerega lahko opravlja poizvedbe pri pristojnih organih. Poizvedbe pa lahko opravlja tudi na drugi pravni podlagi, če izpolnjuje pogoje zanjo (Horvat & Guzej, 2010, str. 235). Pri poizvedbi mora banka, poleg dopisa, ki ga sestavi sama, priložiti tudi sklep sodišča, pravnomočni sklep ali pogodbo, sklenjeno med banko in dolžnikom. Brez te priloge banka ne bo dobila odgovora.

2.6.1 Poizvedba o osebnih podatkih dolžnika

CRP je osrednja podatkovna baza, ki ga opravlja Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije in vsebuje osnovne podatke o prebivalstvu Republike Slovenije. Podatki se nahajajo in arhivirajo z namenom spremljanja stanja ter gibanja prebivalstva. To so podatki osebne narave, zato temeljijo na načelu zagotavljanja varstva in zavarovanja (Ministrstvo za notranje zadeve, 2015).

Podatki, ki jih vsebuje CRP, so (Ministrstvo za notranje zadeve, 2015):

- EMŠO (enotna matična številka občana),
- kraj rojstva,
- ime in priimek,
- državljanstvo,
- prebivališče in vrsta prebivališča,
- zakonski stan,
- volilna pravica,
- EMŠO (matere, očeta, zakonca in otrok),
- identifikatorji za povezovanje z administrativnimi zbirkami podatkov,
- datumi in podatki o dogodkih, spremembah in popravkih.

Banka naredi poizvedbo za naslednje podatke: EMŠO, ime in priimek ter prebivališče.

2.6.2 Poizvedba o zaposlitvi dolžnika

Poizvedbo o zaposlitvi dolžnika banka pošlje na Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije (v nadaljevanju ZZZS). ZZZS vodi baze podatkov in evidence s področja zdravstvenega zavarovanja (Horvat & Guzej, 2010, str. 239).

V dopisu je potrebno navesti čim več podatkov dolžnika, najbolj zaželeni sta EMŠO in davčna številka, ker če se navede samo ime, priimek in rojstni dan, se lahko zgodi, da je z istim imenom in s priimkom rojenih več oseb na isti dan.

Ko banka prejme odgovor na poizvedbo in je dolžnik zaposlen oziroma prejema pokojnino, razširi predlog za izvršbo na novo sredstvo izvršbe. Predloga za dodatno sredstvo izvršbe ni mogoče vložiti z uporabo predpisanih obrazcev ali preko COVL (Horvat & Guzej, 2010, str. 255). Banka sama oblikuje predlog za dodatno sredstvo

izvršbe, ki ga v 2 izvodih vloži pri pristojnem sodišču in v njem navede dolžnikovega dolžnika. Za dodatno sredstvo izvršbe je potrebno ponovno plačati sodno takso.

2.6.3 Poizvedba o lastništvu dolžnikovih nepremičnin

Kadar banka že dlje časa ni naredila poizvedbe o nepremičninah za določenega dolžnika ali pa je terjatev zelo visoka, je potrebno narediti poizvedbo o lastništvu nepremičnin.

Banka na podlagi naslova dolžnika na spletni strani Geodetske uprave Republike Slovenije (v nadaljevanju GURS) poišče katastrsko občino, parcelno številko, številko stavbe in številko posameznega dela. Na podlagi teh podatkov lahko v elektronski zemljiški knjigi preveri, če je dolžnik lastnik nepremičnine. Kadar dolžnik ni lastnik nepremičnine na naslovu, kjer živi, banka naredi pisno poizvedbo na GURS. V poizvedbi navede čim več podatkov dolžnika, in sicer ime, priimek, naslov, rojstni datum, davčno številko ali EMŠO.

Do spletne strani GURS ima dostop vsakdo, brez kakršne koli prijave, za podatke v zemljiški knjigi pa se je potrebno z uporabniškim imenom in geslom registrirati na spletni strani sodišča. Podatke je mogoče pridobiti brezplačno.

Kadar banka dobi odgovor, da je dolžnik lastnik nepremičnine, oblikuje predlog za dodatno sredstvo izvršbe, ki ga v 2 izvodih pošlje na pristojno sodišče, v njem pa navede podatke o nepremičnini. Prav tako je za dodatno sredstvo izvršbe potrebno plačati sodno takso.

2.6.4 Poizvedba o transakcijskih računih dolžnika

Poizvedbo o transakcijskih računih se lahko vloga pisno ali elektronsko preko elektronske aplikacije na spletni strani Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES). Banka elektronsko vloga zahteve. Za elektronski dostop ima banka kvalificirano digitalno potrdilo, v brskalniku nameščeno komponento za elektronsko podpisovanje in je kot uporabnik prijavljena na spletni portal AJPES (Elektronsko vlaganje zahtev za pridobitev podatkov o transakcijskih računih fizičnih oseb, 2015).

Navodilo za vlaganje zahtev za pridobitev osebnih podatkov fizičnih oseb iz RTR v elektronski obliki (Ur. l. RS, št. 49/10) v 5. členu določa, da mora banka izpolniti zahtevo v elektronski obliki s podatki o prosilcu (ime, priimek oziroma naziv banke, matično številko, naslov, naslov varnega elektronskega predala, podatke, ki so potrebni za odločitev o plačilu nadomestila za opravljeno storitev), s podatki o fizični osebi, po kateri poizveduje (ime in priimek fizične osebe, davčna številka) in opredeliti mora namen vlaganja zahteve, pravno podlago in pravni interes. Banka za priložo doda listine, ki izkazujejo pravni interes in namen pridobivanja osebnih podatkov in RTR. Banka lahko opravi več poizvedb o osebnih podatkih iz RTR hkrati in pridobi informacije za večje število imetnikov transakcijskih računov. Vsako poizvedovanje je povezano s stroški.

2.7 Prekinitev izvršilnega postopka

Postopek se prekine po zakonu in sodišče prve stopnje izda sklep o prekinitvi na podlagi 205. člena ZPP:

- v primeru smrti stranke ali v primeru izgube pravdne sposobnosti, ko v pravdi nima določene pooblaščen osebe,
- v primeru smrti zakonitega zastopnika stranke oziroma v primeru prenehanja njegove pravice za zastopanje, ko stranka nima pooblaščen osebe v pravdi,
- v primeru prenehanja obstoja stranke, ko je le-ta pravna oseba oziroma, če je pristojni organ pravnomočno prepove delovanje,
- zaradi nastanka pravnih posledic ob začetku uvedbe stečaja,
- v primeru vojne oziroma morebitnih drugih razlogov, ki bi vplivali na prenehanje delovanja sodišča,
- v primeru, ko tako določajo kakšni drugi pravni viri.

Izvršilni postopek se skladno s 37. členom ZIZ prekine, če stranka ali njegov zakoniti zastopnik umre. Sodišče obvesti znane dediče in nasprotno stranko v postopku. V nasprotnem primeru jim sodišče postavi začasnega skrbnika. Če stranka umre, prekinitev postopka traja samo toliko časa, dokler v postopek ne vstopijo dediči ali začasni skrbnik, ta čas naj bi bil čim krajši (Rijavec, 2003, str. 183). Dediči dedujejo premoženje umrle osebe. Vendar ne pridobijo stvarnih oziroma premoženjskih pravic, temveč tudi pripadajoče dolgove. Dediči so za dolgove odgovorni do višine podedovanega premoženja. Dediščini se lahko odpovejo do konca zapuščinske obravnave (Dedovanje – odgovornost za zapustnikove dolgove, 2015).

Veliko Slovencev ne vidi več izhoda iz krize, zato razglasijo osebni stečaj, ki je v današnjih časih prava tabu tema. Če je banka v postopku izvršbe ali v postopku zavarovanja z zastavno pravico na nepremičnini ali z zastavno pravico na premičnini že pred začetkom stečajnega postopka pridobila ločitveno pravico, vendar do začetka stečajnega postopka v postopku izvršbe še ni bila opravljena prodaja premoženja, ki je predmet ločitvene pravice, se postopek izvršbe ali zavarovanja z začetkom stečajnega postopka po 132. členu ZFPPIPP prekine. V osebni stečaj ne odhajajo samo tisti, ki tudi v resnici nimajo nič, ampak tudi taki, ki svoje premoženje uspešno odtujijo oziroma ga prepišejo na druge. Veliko stečajev se konča brez razdelitve in se postopek izvršbe nadaljuje, zato za banko še ni nič izgubljeno, če dolжник razglasi osebni stečaj (Petavs, 2015). Vendar pa pri osebnih stečajih običajno ni poplačila, ker so dolžniki, žal, brez premoženja in posledično sledi odpust obveznosti (Križnik, 2014, str. 3). Leta 2014 je osebni stečaj objavilo 4.039 Slovencev in prijavilo za 753 milijonov EUR terjatev, kar je v povprečju 186 tisoč EUR na osebo. Število začetih postopkov se je popeterilo, saj ni potrebno več plačati predujma v višini 2.268 EUR, ki ga sedaj plača sodišče (Milič, 2015). Osebni stečaj lahko gledamo iz dveh zornih kotov, in sicer kot rešilni obroč za tiste ljudi, ki so zabredli v finančne težave in se želijo znebiti dolgov ter zaživeti znova, ali kot

proračunski strošek in ne vedno upravičeno socializacijo izgub, ki jih zakrivijo posamezniki (Križnik, 2014, str. 3).

206. člen ZPP navaja, da se postopek prekine po odredbi sodišča:

- v primeru dogovora o samoreševanju predhodnega vprašanja,
- če je strankino prebivališče odrezano od sodišča (izredni dogodki oziroma razmere).

Kadar pride do prekinitve postopka, se vsi roki, določeni za procesna dejanja, ustavijo. V tem obdobju sodišče procesnih dejanj ne opravlja, dejanja stranke pa nimajo učinka proti drugi stranki, vse dokler je postopek prekinjen (Rijavec, 2003, str. 182).

2.8 Odlog izvršbe

Odlog izvršbe pomeni začasen zastoj izvršilnega postopka. V tem času se izvršilna dejanja ne opravljajo oziroma nimajo učinkov, dokler ne preteče rok odloga. Odlog se lahko predlaga iz različnih razlogov, in sicer (Horvat & Guzej, 2010, str. 268):

- ker dolžnik trenutno nima premoženja, na katerega bi bilo možno poseči z izvršbo in banka ve, da bo to premoženje v kratkem pridobil,
- ker je banka z dolžnikom sklenila dogovor o odplačilu dolga po obrokih in prekinitvi odloga, v kolikor se dolžnik ne bo držal sklenjenega dogovora,
- ker je banka predlagala postopek ugotavljanja dejanskega prebivališča dolžnika itd.

Odlog izvršbe lahko predlaga (Rijavec, 2003, str. 185):

- dolžnik,
- upnik,
- tretji.

Izvršba se skladno s 75. členom ZIZ nadaljuje, s pretekom časa, za katerega je bila odložena. Lahko pa se na predlog banke nadaljuje tudi pred iztekom roka, v kolikor le-ta izkaže verjetnost, da so razlogi za odlog prenehali, oziroma, če je bila položena varščina.

2.8.1 Odlog izvršbe na predlog dolžnika

Odlog izvršbe lahko na podlagi 71. člena ZIZ predlaga tudi dolžnik, vendar sodišče takemu predlogu ugotovi le, če dolžnik dokaže, da bi s takojšno izvršbo utrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo in da je ta škoda večja od tiste, ki zaradi odloga lahko nastane banki.

Dolžnik lahko po 71. členu ZIZ odlog izvršbe predlaga, če je:

- vložil izredno pravno sredstvo proti odločbi, na podlagi katere je bila izvršba dovoljena,
- vložen predlog za vrnitev v prejšnje stanje v postopku, v katerem je bila izdana odločba, na podlagi katere je bila izvršba dovoljena,

- vložena tožba za razveljavitev arbitražne odločbe ali za razveljavitev poravnave, na podlagi katere je bila dovoljena izvršba,
- dolžnik zoper sklep o izvršbi vložil ugovor,
- dolžnik vložil predlog za razveljavitev potrdila o izvršljivosti,
- izvršba, odvisna od sočasne izpolnitve obveznosti banke, dolžnik pa je odrekel izpolnitev svoje obveznosti zaradi tega, ker banka svoje obveznosti ni izpolnila in tudi ni pokazala pripravljenosti, da jo sočasno izpolni,
- dolžnik ali udeleženec v postopku zahteval, da se odpravijo ugotovljene napake, ki so bile storjene med opravljanjem izvršbe,
- dolžnik začel pravdo ali s kakšnim drugim postopkom, ki je posledica nedopustne izvršbe.

Sodišče ima pravico po dolžnikovem predlogu izvršbo odložiti tudi v primeru, ko so bili podani posebni razlogi upravičljive narave, vendar ne dlje kot za tri mesece in samo enkrat (Horvat & Guzej, 2010, str. 270).

Banka lahko za odlog izvršbe, ki jo predlaga dolžnik, zahteva, da le-ta položi varščino z izjemo okoliščin, v katerih bi bilo pri tem ogroženo njegovo osnovno preživetje oziroma posledično preživljanje in vzdrževanje njegovih družinskih članov. V primeru, da dolžnik v določenem roku ne položi varščine, se slednje obravnava, kot da je bil predlog za odlog izvršbe umaknjen (Horvat & Guzej, 2010, str. 270-271).

2.8.2 Odlog izvršbe na predlog upnika

V praksi je po navadi tako, da odlog izvršbe vedno predlaga banka, to lahko stori še preden se je izvršba začela, če pa se je že začela, pa samo s soglasjem dolžnika (Horvat & Guzej, 2010, str. 269). Iz izkušenj povem, da še noben dolžnik nikoli ni nasprotoval odlogu.

Banka lahko zahteva popolni ali delni odlog izvršbe. Delni odlog izvršbe se nanaša samo na del izvršilnih sredstev oziroma na en del predmetov izvršbe. Popolni odlog izvršbe se nanaša na vsa predlagana izvršilna sredstva oziroma na vse predmete izvršbe (Horvat & Guzej, 2010, str. 269-270).

Pri izvršbah, kjer neposredna dejanja izvršbe opravlja izvršitelj, mora banka predlog odloga poslati izvršitelju in ne sodišču (Horvat & Guzej, 2010, str. 269). Banka največkrat predlaga odlog izvršbe takrat, kadar je bil rubež premičnin že večkrat neuspešen in se po nepotrebnem višajo stroški izvršbe, ker že vnaprej ve, da rubež premičnin žal ne bo uspešen.

Če banka predlaga odlog izvršbe na nepremičnino, je po 72. členu ZIZ dolžna priložiti tudi pisno soglasje vseh drugih udeleženih upnikov, po predlogu katerih je bila dovoljena izvršba na nepremičnino.

Kadar banka predlaga odlog izvršbe, jo sodišče oziroma izvršitelj na podlagi 74. člena ZIZ odloži za dogovorjeno obdobje, po predlogu banke, ki pa ne sme biti daljše od enega leta.

Banka lahko predlaga odlog izvršbe večkrat, vendar skupno odlog ne sme biti daljši od obdobja enega leta, šteto od prvega izdanega sklepa, kjer sodišče dovoli izvršbo. Če banka poda predlog za odlog za obdobje daljše od enega leta, se izvršba nemudoma ustavi. Vendar banka obdrži zastavno pravico na predmetu izvršbe, sodišče pa ne razveljavi zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ali sodnem registru oziroma že opravljenega rubeža premočnin.

Odlog izvršbe največ za eno leto naj bi pospešil izvršilni postopek, saj so nekateri dolžniki izkoriščali odlog izvršbe v nedogled in s tem zavlačevali izvršilni postopek.

2.8.3 Odlog izvršbe na predlog tretjega

Tretji lahko predlaga le delni odlog izvršbe kar pomeni, da lahko odlog predlaga samo na določen predmet in ne na celotno izvršbo.

Sodišče na podlagi predloga tretje osebe, ki zahteva, da se izvršba določenega predmeta označi kot nedopustna, skladno s 73. členom ZIZ odloži izvršbo, v kolikor ta tretja oseba dokaže, da obstaja lastna pravica na predlaganem predmetu, s pravnomočno sodno odločbo ali kakšno drugo javno listino, z zasebno listino, ki ima naravo javne listine, ali če obstoj svoje pravice opira na dejstva, ki so splošno znana. V primeru, da tretja oseba ne dokaže, da obstaja na tem predmetu kakšna koli pravica, sodišče odobri njen predlog za odlog, če dokaže, da bi s takojšno izvršbo tretja oseba utrpela škodo težke in nenadomestljive narave.

ZIZ v 73. členu določa, da sodišče na predlog banke postavi pogoj, da tretja oseba, ki je zahtevala odlog izvršbe, plača tudi določeno varščino, izjemoma v primeru, ko je ogroženo njegovo vzdrževanje in preživljanje vključujoč tudi njegove družinske člane.

2.9 Ustavitev izvršilnega postopka

Izvršilni postopek se lahko konča iz več razlogov, in sicer, če je prišlo do ustavitve postopka na predlog banke, ker je dolžnik poplačal dolg, ali ker je odstopil od izterjave ali pa sodišče ustavi izvršbo po uradni dolžnosti, ker dolžnik nima predmetov, na katerih je možna izvršba, in tudi odvisno od tega, ali gre za delno ustavitev izvršbe oziroma za ustavitev celotnega postopka (Horvat & Guzej, 2010, str. 281).

Ločiti je potrebno med ustavitvijo izvršbe, do katere pride, kadar ni mogoče uspešno realizirati izvršilnih sredstev, in med ustavitvijo postopka, to je takrat, kadar banka umakne predlog, oziroma kadar sodišče ugotovi, da za postopek ni pogojev (Horvat & Guzej, 2010, str. 282).

Ko je izvršba ustavljena, sodišče razveljavi tudi vsa druga izvršilna dejanja, ki so že bila opravljena, v kolikor pri tem pridobljene pravice drugih oseb niso bile oškodovane. Sklepi o ustavitvi izvršbe se lahko nanašajo na vsa izvršilna sredstva, takrat pride do ustavitve celotnega postopka, v nasprotnem primeru se postopek nadaljuje brez izvzetega ustavljenega sredstva (Horvat & Guzej, 2010, str. 282).

Najpogostejši razlog za ustavitev izvršbe je zaradi neobstoja predmeta izvršbe, na primer, ker dolžnik ni zaposlen, ker nima odprtih TRR, ker ni imetnik vrednostnih papirjev, zaradi tega izvršbe ni mogoče opraviti (Horvat & Guzej, 2010, str. 283).

Zaradi tega razloga se izvršba ustavi, in sicer (Horvat & Guzej, 2010, str. 284):

- ker drugi rubež premičnin ni bil uspešen,
- če premičnine niso bile prodane tudi na drugi dražbi,
- ko na računu dolžnika ni rednih prilivov denarnih sredstev že leto dni in tudi na dan, ko je OPP prejela sklep o izvršbi,
- če na dolžnikovem računu ni bilo priliva že leto dni po prejemu sklepa,
- če ni bilo možnosti, da se nepremičnina na drugem naroku proda.

Najbolj pomembno pri ustavitvi je (Horvat & Guzej, 2010, str. 283):

- da sodišče s sklepom o ustavitvi razveljavi opravljena izvršilna dejanja,
- da je lahko splošna, torej za vse predmete izvršbe, ali delna, kar pomeni za posamezne predmete izvršbe ali za zmanjšan znesek terjatve,
- če je postopek ustavljen, se ne more več nadaljevati, vendar lahko banka ponovno vloži nov predlog za izvršbo,
- če banka do poteka roka za pravnomočnost sklepa o ustavitvi ne predlaga novega sredstva izvršbe, se postopek zaključí,
- da mora banka v določenem roku zahtevati povračilo stroškov, sicer se stroški ne priznajo.

Izvršilni postopek se lahko vodi v dveh fazah. Postopek se lahko konča že v prvi fazi – fazi dovolitve izvršbe, in sicer tako, da se predlog zavrže ali zavrne. Postopek se normalno zaključí s popolno izvedbo upnikove terjatve (Rijavec, 2003, str. 187). V katerikoli fazi postopka in iz katerihkoli razlogov, lahko banka sodišču pošlje umik predloga za izvršbo, posledično sodišče ustavi postopek (Horvat & Guzej, 2010, str. 285).

2.10 Umik predloga za izvršbo

ZIZ v 43. členu navaja, da ima banka možnosti, v času trajanja postopka, kadarkoli deloma ali v celoti umakniti predlog za izvršbo, brez dolžnikove privolitve, na podlagi česar sodišče lahko ustavi postopek. Nadalje lahko banka po tem, ko je bil realiziran umik predloga, ponovno vloži nov predlog za izvršbo.

Umik se lahko nanaša samo na del zahtevka, s katerim banka omeji oziroma zoži svojo zahtevo, ki se nanaša na opravljena delna plačila terjatve. Kadar dolžnik plača le del terjatve, je potrebno izračunati stanje dolga in za opravljeno plačilo sodišču predlagati utesnitev izvršbe. Banka največkrat predlaga utesnitev na zahtevo sodišča in mu sporoči, da je dolžnik poravnal del terjatve. Banka mora izračunati, koliko je znašala terjatev ob dnevu plačila skupaj z obrestmi in s stroški, koliko je dolžnik že poplačal in kolikšen je preostanek terjatve po opravljenem plačilu. Ko ima banka izračunano stanje dolga, na

sodišče pošlje predlog za delno ustavitev izvršbe. Banka sama oblikuje predlog za delni umik in ga v dveh izvodih pošlje sodišču. Predlog mora vsebovati datume in višino vseh prejetih plačil, obračun obresti ter višino preostanka dolga (Horvat & Guzej, 2010, str. 273).

Kadar dolžnik poplača terjatev v celoti, to je stroške, obresti in glavnico, banka sodišču v dveh izvodih pošlje umik predloga za izvršbo. En izvod prejme dolžnik, ostale kopije umikov pa prejmejo vsi izvrševalci sklepa, to so izvršitelj, banke, dolžnikov dolžnik itd.

Ko sodišče izda sklep o ustavitvi izvršilnega postopka, banka spis arhivira in s tem je postopek sodne izterjave dokončno zaključen.

3 ANALIZA STROŠKOV SODNIH IZTERJAV

Namen analiziranja stroškov je raziskati, kateri stroški nastanejo skozi celoten postopek sodne izterjave in kako visoki so le-ti. Najprej vsak nastal strošek plača banka, nato izpolni obrazec za priglasitev stroškov in ga pošlje na sodišče, s tem zahteva, da določene stroške banki poravna dolžnik v določenem roku, v nasprotnem primeru je dolžan, poleg nastalih stroškov, plačati še zakonske zamudne obresti. Stroškom sodne izterjave se ni mogoče izogniti, seveda pa si banka in dolžnik prizadevata, da se izvršilni postopek zaključi s čim nižjimi stroški. Kljub temu, da je višina stroškov določena z zakoni, s tarifami ali s cenikom, želim podati predloge, kako bi lahko banka in dolžnik zmanjšala stroške, oziroma jih čim bolj optimizirala.

Banka je po 38. členu ZIZ dolžna zahtevati povračilo izvršilnih stroškov z njihovim nastankom in ko je znana njihova višina, vendar ne dlje po tridesetih dneh, ko se izvršilni postopek konča ali ustavi, oziroma, ko se zaključijo zadnja izvršilna dejanja, v nasprotnem primeru se stroški ne priznajo. Sodišče je dolžno o višini stroškov odločiti v roku osmih dni po prejemu obrazca za priglasitev stroškov.

3.1 Postopek zbiranja podatkov

Pred pričetkom zbiranja podatkov sem opravila nestrukturirane intervjuje z zaposlenimi v banki na oddelku sodne izterjave. Na podlagi pogovora sem se odločila, da naključno izberem 10 spisov, kjer je izvršilni postopek že ustavljen in iz teh spisov izpišem vse stroške, ki so nastali tekom postopka in znesek plačila terjatve.

3.2 Opis in struktura vzorca

V vzorec sem naključno izbrala 5 (50 %) moških in 5 (50 %) žensk.

V času oddaje predloga za izvršbo na podlagi VL je bilo 5 (50 %) dolžnikov (moški in ženske) starih do 30 let, 2 (20 %) do 40 let, 1 (10 %) do 50 let, 1 (10 %) do 60 let in 1 (10 %) do 80 let. Večina dolžnikov je starih okoli 30 let, kar je odraz stanja brezposelnosti v Republiki Sloveniji.

Naključno sem izbrala terjatve v višini od 376,04 EUR do 3.124,78 EUR. Povprečna višina terjatve je 1.494,33 EUR. V sodno izterjavo fizičnih oseb se prenesejo terjatve, ki so višje od 50 EUR.

V vzorec sem zajela 4 (40 %) terjatve, ki so bile poplačane v celoti, 4 (40 %) terjatve, ki so bile skoraj v celoti poplačane, z delnim odpisom, in 2 (20 %) terjatvi, ki sta bili skoraj v celoti odpisani.

Od oddaje predloga za izvršbo na podlagi VL pa do prejetja sklepa o ustavitvi postopka je v 1 (10 %) primeru trajalo 18 let, v 2 (20 %) primerih 13 let, v 4 (40 %) primerih od 2 do 5 let in v 3 (30 %) primerih se je postopek zaključil v manj kot enem letu oziroma se je postopek zaključil v istem letu, kot je bil oddan predlog za izvršbo na podlagi VL.

3.3 Analiza stroškov

Analiziram 10 različnih stroškov, ki nastanejo tekom sodne izterjave. Prvi stroški nastanejo po oddaji predloga za izvršbo na podlagi VL na COVL, vmes, med samim postopkom, pa nastanejo stroški izvršitelja ali cenilca v zvezi z njihovim delom, raznih poizvedb, odlogov, predlogov za dodatno sredstvo izvršbe in, nenazadnje, vseskozi nastajajo materialni stroški.

3.3.1 Strošek sodne takse

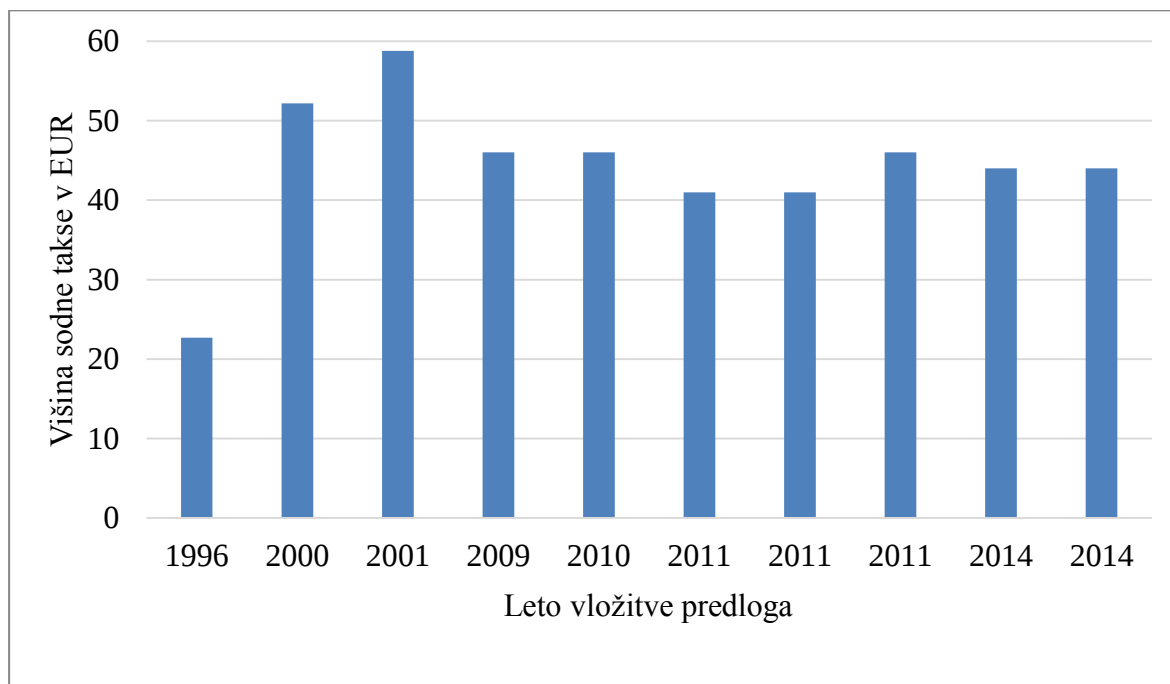
Po oddanem predlogu za izvršbo na podlagi VL je potrebno plačati sodno takso. V tabeli 6 je navedenih 10 dolžnikov, za vsakega dolžnika posebej je prikazana višina sodne takse v EUR, leto vložitve predloga in število sredstev izvršbe.

Tabela 6: Višina sodne takse v EUR

	Dolžnik									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Višina sodne takse v EUR	22,7	52,2	58,8	46	46	41	41	46	44	44
Leto vložitve predloga	1996	2000	2001	2009	2010	2011	2011	2011	2014	2014
Število sredstev izvršbe	1	3	3	3	3	2	2	3	3	4

Iz tabele 6 in slike 3 je razvidno gibanje višine sodne takse od leta 1996 do leta 2014. Včasih je bila višina sodne takse odvisna od števila predlaganih sredstev izvršbe, od 10. avgusta 2013, ko je bil sprejet ZST-1B, je višina sodne takse fiksna in znaša 44 EUR, če je predlog vložen v elektronski obliki, ne glede na število predlaganih sredstev.

Slika 3: Višina sodne takse v EUR

Pri dolžniku 5 je višina sodne takse znašala 46 EUR, in sicer 36 EUR znaša za predlog z enim sredstvom izvršbe, nato pa za vsako nadaljnjo sredstvo izvršbe dodatnih 5 EUR. Torej 36 EUR za eno sredstvo izvršbe, ter dvakrat po 5 EUR za dodatni dve sredstvi izvršbe, skupaj 46 EUR.

Pri dolžniku 9 so bila predlagana 3 sredstva izvršbe, pri dolžniku 10 pa 4 sredstva izvršbe, vendar je višina sodne takse v obeh primerih 44 EUR, saj ni več odvisna od števila predlaganih sredstev izvršbe.

Iz tabele 6 je razvidno, da banka povprečno predlaga 3 sredstva izvršbe. Včasih je najpogosteje predlagala izvršbo na premičnine, plačo in druge stalne denarne prejemke ter na vrednostne papirje, sedaj najpogosteje predlaga na premičnine, plačo in druge stalne denarne prejemke, denarna sredstva pri OPP in na nepremično, kadar jo ima dolžnik v lasti.

3.3.2 Strošek izvršitelja

Izvršitelj opravlja izvršilna dejanja in za opravljena dejanja, skladno s tarifo za plačilo dela izvršiteljev in o povračilu stroškov v zvezi z njihovim delom, zaračuna stroške. Izvršitelj si zaračuna stroške zaradi seznanitve s spisom in z vpisom v evidenco, priprave obračuna zamudnih obresti, rubeža, pridobivanja dolžnikovih podatkov, obračuna stroškov,

kilometrino, dnevnic, materialnih stroškov, prejema gotovine itd. Vsako izvršilno dejanje se vrednoti po številu točk, ena točka pa znaša 0,21 EUR brez DDV.

Tabela 7 za 10 dolžnikov prikazuje, kolikokrat je izvršitelj opravil izvršilno dejanje, in v koliko primerih je bilo izvršilno dejanje uspešno oziroma neuspešno, zadnja vrstica pa prikazuje skupni strošek vseh opravljenih izvršilnih dejanj izvršitelja za vsakega dolžnika posebej.

Tabela 7: Izvršilna dejanja

	Dolžnik									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. izvršilno dejanje	N	N	N	U	N	N	U	N	U	U
2. izvršilno dejanje	N		N		N		N	U	U	U
3. izvršilno dejanje							N	U	U	U
4. izvršilno dejanje									U	
Skupni strošek izvršitelja v EUR	142,9	107,9	247,3	0	175,6	88,6	493	88,8	0	279,5

Legenda: U - uspešno

N - neuspešno

Iz tabele 7 je razvidno, da izvršitelj običajno opravi 2-3 izvršilna dejanja. Ko po večkratnih poizkusih izvršitelj ugotovi, da rubež premičnin tudi v nadalje ne bo uspešen, zaključi z izvršilnimi dejanji oziroma banka v določenem roku ne predlaga ponovnega rubeža, sodišče ustavi izvršbo na premičnine. Z neuspešnimi rubeži v nedogled bi se stroški le povečevali.

Dolžnika 1 ni bilo doma, zato je bil prvi rubež premičnin neuspešen, drugi rubež ni bil uspešen, ker izvršitelj na naslovu ni našel rubljivih stvari. Banka se je nato odločila, da ponovnega rubeža v določenem roku ne bo predlagala, ker bi po večkratnih neuspešnih izvršilnih dejanjih stroški presegli glavnico, zato je sodišče ustavilo izvršbo na premičnine. Nazadnje je banka ugotovila, da dolžnik nima prijavljenega prebivališča v Republiki Sloveniji in je terjatev odpisala, tako da izvršilnih stroškov ni dobila povrnjenih.

Pri dolžniku 2 je bil prvi rubež neuspešen, saj izvršitelj ni našel rubljivih stvari, kajti dolžnik živi pri starših v izredno težkih razmerah in nimajo niti za poplačilo položnic. Banka v določenem roku ni predlagala naslednjega rubeža in po 13 letih odpisala terjatev.

Prvi in drugi rubež pri dolžniku 3 nista bila uspešna, saj so bili vsi predmeti stari, poškodovani in nič vredni. Banka se je odločila, da po dveh neuspešnih rubežih ne bo

predlagala nadaljnega rubeža, je pa priglasila stroške na sodišče in jih zahtevala z zakonskimi zamudnimi obrestmi. Dolžnik je na koncu skoraj v celoti poravnal dolg.

Pri dolžniku 4 je bil prvi rubež uspešen, saj je izvršitelj našel stvari in jih zarubil. Pri rubežu premičnin so nastali visoki stroški, vendar je dolžnik še isti dan v celoti poravnal dolg z nastalimi stroški rubeža, ampak si je izvršitelj zaračunal še 10,50 EUR stroškov za prejem gotovine, ki jih je dolžnik prav tako moral poravnati. V tem primeru banka ni imela nič stroškov, prejela je samo nakazilo s strani izvršitelja, vendar pa je zelo visoke stroške imel dolžnik.

Dolžnik 5 ni dovolil vstopa v stanovanje oziroma so vstop preprečili, zato prvi rubež ni bil uspešen, prav tako je bil neuspešen drugi rubež, saj dolžnika ni bilo doma. Dolžnik je naknadno z banko sklenil dogovor o obročnem načinu odplačevanja dolga, zato je banka predlagala odlog izvršbe na premičnine. Dolžnik je dolg skoraj v celoti poravnal, tako da se je banka pravilno odločila za odlog izvršbe na premičnine, saj tako niso po nepotrebnem nastajali še višji stroški.

Pri dolžniku 6 prvi rubež ni bil uspešen, vendar je takoj za tem stopil v kontakt z banko in direktno banki v zelo kratkem času poravnal dolg v celoti, skupaj z nastalimi stroški rubeža. Včasih je potrebno, da kakšnega dolžnika izvršitelj samo enkrat obiše, nato dolžnik kar naenkrat pridobi denar za poplačilo dolga. Nekateri dolžniki je sram, če sosledje vidi, da jih je obiskal izvršitelj, nekaterim pa je že čisto vseeno.

Prvi rubež je bil pri dolžniku 7 uspešen, saj je izvršitelj zarubil osebni avtomobil, pri tem so nastali še dodatni stroški, ki se nanašajo na vpis rubeža v Register, znesek računa za AJPes in pridobitev podatkov o registriranih motornih vozilih. Nato je sledila dražba, ki je bila preklicana, na naslednjih dražbi pa ni bilo kupcev. Kasneje je dolžnik, na podlagi dogovora o obročnem načinu odplačila dolga, dolg skoraj v celoti poravnal.

Pri dolžniku 8 prvi rubež ni bil uspešen, saj dolžnika ni bilo doma. Druga dva rubeža sta bila uspešna, saj je izvršitelj s strani dolžnika prejel gotovino. Dolžnik je izvršitelju dolg v celoti poravnal, izvršitelj si je nato zaračunal stroške, preostanek gotovine pa je nakazal banki.

Dolžnik 9 je vedno, ko ga je obiskal izvršitelj, plačal del dolga, zato so bili rubeži uspešni. Banka ni imela nobenih stroškov, ker je vedno prejela preostanek gotovine potem, ko si je izvršitelj že zaračunal stroške. Pri dolžniku 10 je bila podobna situacija, le da so pri prvem rubežu nastali stroški, pri ostalih rubežih pa je dolžnik vedno plačal del dolga.

3.3.3 Strošek sodnega cenilca

Med naključno izbranimi 10 spisi je imel samo 1 dolžnik v lasti nepremičnino. Banka je, kljub enemu neuspešnemu rubežu in dvema uspešnima rubežema, predlagala izvršbo na nepremičnino. Cenilec je moral pripraviti cenilsko mnenje, banka pa je morala plačati predujem v višini 1.000 EUR. Cenilcu je bila priznana nagrada v višini 487,60 EUR, banka pa je preostanek dobila vrnjen. Naknadno je banka priglasila stroške cenilca, zato je moral

dolžnik poravnati strošek v določenem roku oziroma po preteku roka še z zakonskimi zamudnimi obrestmi. Nepremičnina ni bila prodana, ker je dolžnik pred prvo javno dražbo dolg v celoti poravnal, dražba pa je bila preklicana.

3.3.4 Strošek predloga za odlog izvršbe

Na podlagi ZST taksa za predlog za odlog izvršbe znaša 30 EUR. Najprej te stroške plača banka, nato jih priglasijo na sodišče. V večini primerov sodišča te stroške priznajo, vendar pa nekatera sodišča stroškov odloga ne priznajo z obrazložitvijo, da ti stroški ne predstavljajo potrebnih stroškov za izvršbo, ter da predlog za odlog izvršbe le podaljšuje izvršilni postopek, saj ta ne more teči v nedogled. Iz prakse mi je poznano, da strošek odloga ne priznata sodišči v Trbovljah in Cerknici. Predlog za odlog izvršbe na premoženje banka pošlje izvršitelju, v ostalih primerih mora poslati predlog za odlog izvršbe na sodišče.

3.3.5 Strošek poizvedbe o osebnih podatkih dolžnika

Banka za potrebe nadaljnje izvršbe pošilja poizvedbe o osebnih podatkih dolžnika (EMŠO, datum rojstva, davčna številka, ime, priimek, naslov) na CRP priporočeno, preko navadne pošte. Obstaja tudi elektronski dostop do podatkov, vendar banka nima pravne podlage, da bi samostojno vpogledovala v osebne podatke dolžnika preko aplikacije Portal CRP. Najpogosteje banka poizveduje o novem naslovu dolžnika in spremenjenem imenu ali priimku. Za potrebe izvršbe je poizvedba o osebnih podatkih dolžnika brezplačna.

3.3.6 Strošek poizvedbe o zaposlitvi dolžnika

Banka pisno poizvedbo o dolžnikovi zaposlitvi pošlje na ZZZS priporočeno, preko navadne pošte. Strošek poizvedbe za enega dolžnika znaša 4 EUR. ZZZS omogoča pridobivanje podatkov tudi preko e-Poizvedbe, kjer se podatki o dolžnikovi zaposlitvi posredujejo elektronsko. Trenutno lahko e-Poizvedbe uporabljajo samo poslovni subjekti iz javnega sektorja (centri za socialno delo, upravne enote, sodišča, državna tožilstva, policija itd.), naknadno pa naj bi lahko elektronsko pridobivali podatke tudi drugi subjekti, kot so na primer banke in zavarovalnice. Namen sistema e-Poizvedbe je avtomatizacija procesa posredovanja osebnih podatkov dolžnika, znižanje stroškov in nenazadnje hitrejši čas posredovanja osebnih podatkov. Strošek posredovanja podatkov preko sistema e-Poizvedbe, za tiste upnike, ki niso upravičeni do brezplačnega pridobivanja podatkov, znaša 0,027 EUR (Sistem e-Poizvedbe, 2015).

3.3.7 Strošek poizvedbe o lastništvu dolžnikovih nepremičnin

Pisno poizvedbo o lastništvu dolžnikovih nepremičnin banka priporočeno pošlje na GURS. Poizvedba na GURS je brezplačna. Banka naredi poizvedbo takrat, kadar sama, preko javnega vpogleda v podatke o nepremičninah, ne najde podatka, da je dolžnik lastnik kakšne nepremičnine, ali takrat, kadar je terjatev že zelo visoka in dolžnik že dlje časa ni nič plačal. Podatki o lastništvu dolžnikovih nepremičnin se lahko pridobijo tudi elektronsko, vendar banka nima zakonske podlage, da bi lahko pridobila te podatke elektronsko.

3.3.8 Strošek poizvedbe o transakcijskem računu dolžnika

Banka elektronsko vlaga poizvedbe o transakcijskih računih dolžnika preko portala AJPES, medtem ko je pisno vlaganje poizvedb opustila. Prav tako banka odgovor prejme elektronsko v prostor na portalu AJPES. AJPES za posredovanje podatkov o transakcijskih računih dolžnika za eno poizvedbo računa 0,92 EUR (Elektronsko vlaganje zahtev za pridobitev podatkov o transakcijskih računih fizičnih oseb, 2015).

3.3.9 Strošek predloga za dodatno sredstvo izvršbe

Banka lahko naknadno predlaga dodatno sredstvo izvršbe. V večini primerov to naredi, kadar dobi nov ažuren podatek o dolžniku (ali ima dolžnik zaposlitev, nepremičnino, odprt račun pri banki itd.). ZST-1 določa višino sodne takse, ki jo je potrebno plačati za dodatno sredstvo izvršbe. Trenutno znaša višina sodne takse za predlog za dodatno sredstvo izvršbe 30 EUR.

3.3.10 Strošek materiala

V pisarni se vsakodnevno porabi ogromno potrošnega materiala. Med material lahko štejemo liste papirja, kuverte, mape, srajčke, kemične svinčnike, svinčnike, flomastre, kartuše oziroma tonerje, korekturna sredstva, lepilne trakove, samolepilne listke, sponke itd. Čeprav se ti stroški zdijo nizki v primerjavi s stroški, ki nastanejo v izvršilnem postopku, jih vseeno ne smemo zanemariti. Podatka, koliko znašajo stroški materiala na oddelku sodne izterjave, nisem mogla pridobiti, saj se evidenca o stroških materiala ne vodi za posamezen oddelek.

3.3.11 Skupni stroški

V tabeli 8 so prikazani stroški, ki nastanejo tekom sodne izterjave. Strošek, ki nastane pri predlogu za odlog izvršbe, v višini 30 EUR, v tabeli 8 ni prikazan, saj v nobenem izmed teh 10 primerov banka ni predlagala odloga izvršbe. Poizvedba na GURS o lastništvu dolžnikovih nepremičnin in poizvedba na CRP o osebnih podatkih dolžnika sta brezplačni. Prav tako v tabeli niso prikazani stroški materiala, saj banka ne vodi evidence o stroških materiala za posamezen oddelek.

Ne smemo pozabiti na stroške dela ali jih kakor koli zanemariti. Med stroške dela se uvršča tudi stroške plač. Teh stroškov v magistrskem delu nisem navajala zaradi poslovne skrivnosti banke oziroma zaradi konkurence. Osredotočila sem se le na stroške, ki nastanejo zaradi izvršilnih dejanj v izvršilnem postopku.

Tabela 8: Skupni stroški

Strošek v EUR	Dolžnik									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sodna taksa	22,7	52,2	58,8	46	46	41	41	46	44	44
Izvršitelj	142,9	107,9	247,3	0	175,6	88,6	493	88,8	0	279,5

Sodni cenilec	0	0	0	0	0	0	0	487,6	0	0
ZZZS	4	4	4	0	0	0	0	0	0	0
AJPES	0	0	0	0,9	0	0	0	0	0	0
Predlog za dodatno sredstvo izvršbe	0	0	12	30	0	0	0	12	0	0
Skupaj	169,6	164,1	322,2	76,9	221,6	129,6	534	634,4	44	323,5

Iz tabele 8 lahko razberemo, da se strošku sodne takse ni mogoče izogniti. V vseh 10-ih primerih je dolžnika obiskal izvršitelj in posledično so nastali zelo visoki stroški. V primerih 4 in 9 sta dolžnika dolg poravnala izvršitelju, ki si je poleg dolga zaračunal še stroške za posamezno izvršilno dejanje. Zato v teh dveh primerih banki ni bilo potrebno plačati stroškov in jih naknadno terjati od dolžnika. Ostali stroški (cenilec, ZZZS, AJPES, dodatno sredstvo izvršbe) nastanejo na podlagi posamezne situacije in je odvisna od vsakega posameznega dolžnika, ki ga banka obravnava individualno.

3.4 Predlogi

Dolžniku predlagam, da ukrepa še preden je njegova terjatev prenesena v sodno izterjavo. Takoj, ko se dolžnik začne zavedati, da svojih obveznosti ne bo mogel poravnati v določenem obdobju, naj stopi v kontakt z banko ter se dogovori za restrukturiranje terjatve. Banka restrukturira terjatev do dolžnika tako, da sprejeme eno ali več aktivnosti. Aktivnosti restrukturiranja terjatve so: moratorij na odplačilo glavnice, moratorij na odplačilo glavnice in obresti, podaljšanje odplačilne dobe, odpis dela terjatev, znižanje obrestne mere in drugo. Dolžnik se z banko dogovori, koliko časa bo trajal moratorij (običajno 6 mesecev), kakšni bodo morebitni stroški in kakšna bo spremenjena obrestna mera ter čas odplačevanja obveznosti. Banka v času moratorija največkrat zahteva, da dolžnik vseeno plačuje obresti, medtem ko mu v času moratorija glavnice ni potrebno odplačevati (Banka x, d. d., 2009). Vseeno pa mora dolžnik v času moratorija najti rešitev, kako bo po končanem moratoriju naprej odplačeval dolg.

Če banka želi, da COVL izda sklep o izvršbi, mora v 8-ih dneh od oddaje predloga za izvršbo na podlagi VL plačati sodno takso. Sodna taksa je prvi strošek, ki nastane v sodni izterjavi, lahko pa je tudi zadnji, zato dolžniku predlagam, da dolg poravna takoj, še preden se začnejo izvajati druga izvršilna dejanja. Iz analize stroškov sodne takse lahko sklepam, da je taksa od sprejetja ZST-1B nižja, kar je seveda dobro tako za banko kot za dolžnika, saj so sedaj posledično nižji tudi stroški. Banka je vseskozi pri izbiri števila sredstev izvršbe racionalna, saj povprečno predlaga 3 sredstva izvršbe. Ker se stroškom sodne takse ni mogoče izogniti, banki predlagam, da še vedno predlaga samo 3-4 sredstva izvršbe in ne 10. Potrebno se je zavedati, da je boljše predlagati manj sredstev izvršbe in je izvršba na ta sredstva bolj uspešna, kot pa predlagati skoraj vsa sredstva izvršbe in je izvršba neuspešna, saj se z izvršilnim dejanji višajo stroški.

V večini primerov dolžniki pokličejo v banko, ko jih obišče izvršitelj. Banka z dolžnikom sklene dogovor o obročnem načinu odplačevanja dolga in predlaga odlog izvršbe na premičnine. V primeru, da se je dolžnik držal sklenjenega dogovora, je banka vedno podaljšala odlog izvršbe, od 30. julija 2014 pa lahko odlog izvršbe traja največ eno leto. Z neomejenimi odlogi je banka preprečila, da bi po nepotrebnem nastajali stroški rubeža, saj je dolžnik banki redno odplačeval dolg. Vendar pa, če gledamo z drugega zornega kota, se je z odlogi podaljševal čas izvršilnega postopka. Tako banki kot dolžniku je v interesu, da se izvršilni postopek čim prej zaključi. Ker lahko sedaj odlog traja največ eno leto, bo čas pokazal, kaj se bo zgodilo po enem letu, ko odlog ne bo več mogoč. Vprašanje je, ali se bo izvršba na premičnine ustavila ali pa bo ogromno povečanje izvršilnih dejanj? Banki predlagam, da če se dolžnik eno leto drži sklenjenega dogovora z banko, torej, da redno, vsak mesec, odplačuje dolg, ustavi izvršbo na premičnine, saj v takem primeru izvršilna dejanja in dodatni stroški res niso potrebni.

Izvršitelj si za prejem gotovine zaračuna strošek v višini 50 točk, kar znaša 10,50 EUR, zato dolžniku svetujem, da se z banko dogovori za redno obročno odplačevanje dolga in za odlog izvršbe na premičnine ter v bodoče dolg poravna direktno banki.

V primeru, kadar je dolžnik lastnik nepremičnine, se lahko nepremičnina proda na javni dražbi. Vendar mora cenilec predhodno pripraviti cenilsko mnenje, iz katerega je razvidno, koliko je vredna nepremičnina, pri tem pa nastanejo zelo visoki stroški. Kadar dolžniku grozi prodaja nepremičnine na javni dražbi, mu svetujem, naj že predhodno poskusi sam prodati nepremičnino, če nima denarja za poplačilo dolga in ve, da se javni dražbi ne bo mogel izogniti. Vendar pa naj kupca nepremičnine opozorim, da mora biti v zemljiški knjigi zavedena hipoteka in nosilec hipoteke. Dolžnik mora pred podpisom pogodbe od banke pridobiti izjavo, da bo izdala izbrisno pobotnico, ko bo dolg poplačan. Kupec del kupnine v znesku hipoteke nakaže banki, saj nikoli ne vemo, ali bo dolžnik prejeti denar res nakazal banki in s tem poplačal dolg. Tako kupec kupi nepremičnino prosto bremen. Boljše je, če dolžnik sam proda nepremičnino, saj kupci največkrat čakajo na drugo javno dražbo, ker je vrednost nepremičnine samo še 50 % celotne vrednosti.

Banka pošilja poizvedbe o osebnih podatkih dolžnika priporočeno, preko navadne pošte. Ker ne more pridobiti podatkov preko Portala CRP, ji svetujem, naj ne pošilja vsake poizvedbe posebej, saj tako vsakič nastanejo stroški priporočene pošte. Zgodi se tudi, da se dnevno naredi več poizvedb, zato predlagam, da se na eno poizvedbo navede več dolžnikov in priporočeno pošlje samo enkrat dnevno. Predlagam tudi, da vedno, ko dolžnik pokliče v banko, referent izkoristi priložnost in dolžnika povpraša po trenutnem naslovu. Obstaja tudi možnost poizvedbe preko varnega elektronskega naslova, zato banki priporočam, da prouči možnost, če bi lahko vsebino ustrezno kriptirala in jo digitalno podpisala ter jo preko elektronskega naslova poslala na CRP.

Banki predlagam, naj začne uporabljati sistem e-poizvedb takoj, ko bo mogoče pridobivanje podatkov o dolžnikovi zaposlitvi preko tega sistema, saj bodo tako stroški precej nižji in poslovanje bo brez papirja. Predlagam tudi, da ko dolžnik pokliče v banko,

referent dolžnika povpraša po trenutni zaposlitvi, vendar je zelo malo mogoče, da bo dolžnik povedal, kje je zaposlen, saj nikakor ne želi, da se opravi izvršba na njegovo plačo.

Kot že omenjeno, ima banka zelo visoke stroške zaradi porabe pisarniškega materiala, ki je posledica narave dela. V razmislek predlagam uvedbo skeniranja dokumentov, s katerim bi zagotovo prispevali k nižji porabi papirja. Seveda so tu še preprosti ukrepi, kot so nadzorovana poraba papirjev, pri čemer bi izpostavila, da zaposleni vse prevečkrat mečejo rabljen in malo popisan papir v smeti. Določena delovna oprema, ki se uporablja za tiskanje in fotokopiranje, je starejša, zato je manj varčna in tudi večji porabnik tonerjev. Tiskanje in fotokopiranje naj poteka obojestransko. Tudi pri pisalih lahko prihranimo, saj, nenazadnje, ni potrebno, da rabljeno pisalo zamenjamo z novim, ampak lahko preprosto zamenjamo samo polnilo.

SKLEP

V današnjih časih je plačilna nedisciplina še vedno zelo velika. Nekateri sprejemajo obveznosti večje, kot so jih sposobni poravnati, spet drugi pa obveznosti zavestno ne poravnajo, kljub temu, da so plačilno sposobni.

Banka začne izterjavo terjatev do fizičnih oseb, ko ima komitent banke nedovoljeno negativno stanje po osebnem računu ali ne plačuje anuitet po kreditih. Najprej poskusijo z opomini in s telefonsko izterjavo, v primeru, da izvensodna izterjava ni uspešna ter komitent zamuja nad 90 dni, se terjatev prenese v sodno izterjavo.

Z izvršilnim postopkom banka s pomočjo sodišča dolžnika prisilno izterja. Do leta 2008 je banka vlagala predloge za izvršbo pisno na predpisanem obrazcu, kar je bilo precej zamudno. Leta 2008 pa je začel delovati COVL, ki omogoča elektronsko vlaganje predlogov. Posledično se je vlaganje predlogov pospešilo, vendar je zaradi mogočih zlorab omejeno na deset predlogov v eni uri. Eden izmed ciljev COVL je bil tudi ta, da je čas od oddaje predloga do izdaje sklepa o izvršbi čim krajši, in sicer v 2 delovnih dneh. Posledica ažurne izdaje sklepov o izvršbi na podlagi VL se odraža na povečanju prejetih predlogov umika s strani banke zaradi celotnega poplčila dolga.

Zelo pomembno je, da banka v predlogu ne izbere vsa sredstva izvršbe, ampak samo tista, s katerimi misli, da bo čim hitreje in s čim nižjimi stroški izterjala dolg. Nobeno sredstvo izvršbe pa seveda ne zagotavlja, da bo 100 % uspešno. Število novo predanih fizičnih oseb v izvršbo, v primeru, da je upnica banka, je do leta 2012 konstantno naraščalo, nato je število počasi začelo padati, kar je eden izmed vzpodbudnih podatkov.

Tekom izvršilnega postopka na dolžnikova vrata potrka tudi izvršitelj in na podlagi analize je bilo mogoče ugotoviti, da je izvršitelj obiskal vseh 10 dolžnikov, ki sem jih zajela v analizi, pri tem pa so nastali zelo veliki izvršilni stroški. Pri izvršbi na plačo mora po spremembi zakona dolžniku ostati 76 % minimalne plače, po tem, ko se sredstva že prenesena (če je mogoče) na račun upnikov. Kadar se izvrši izvršba na denarna sredstva pri OPP, se dolžniku blokirajo sredstva na vseh računih v višini njegove obveznosti in po

prejemu pravnomočnosti izplačajo banki. Vendar le v redkih primerih imajo dolžniki na računu rubljiva sredstva. Kadar je dolžnik lastnik nepremičnine, se izvrši tudi izvršba na nepremičnine in se v zemljiško knjigo vknjiži hipoteka v korist banke. Lahko pa je kredit že od samega začetka zavarovan s hipoteko in je hipoteka že vknjižena v zemljiško knjigo. Za banko je najugodnejše, če je hipoteka v zemljiški knjigi vpisana na prvem mestu. Načeloma sledi javna dražba, prodaja nepremičnine in poplačilo upnikov. Iz moje analize je razvidno, da je imel samo en dolžnik v lasti nepremičnino, ta pa je dolg v celoti poplačal pred javno dražbo, vendar so prej že nastali zelo visoki stroški sodnega cenilca, saj je le-ta pripravil cenilsko mnenje.

Tudi, če je dolžnikova terjatev že prenesena v sodno izterjavo, lahko dolžnik z banko sklene dogovor o obročnem odplačevanju dolga in odlogu izvršbe. Pri obročnem odplačevanju dolga morajo biti mesečni obroki tako veliki, da dolžnik, poleg zamudnih obresti, odplačuje tudi glavnico, sicer obročno odplačevanje ni smiselno. V primeru rednega odplačevanja dolga banka dolžniku odobri tudi odlog izvršbe, s tem prepreči, da bi po nepotrebnem nastajali izvršilni stroški. Po novi spremembi zakona odlog izvršbe ne more trajati dlje od enega leta. V kolikor bi banka predlagala odlog, daljši od enega leta, bi v tem primeru to pomenilo ustavitev izvršbe. Ta sprememba zakona je začela veljati julija 2014, leto je naokoli in kmalu se bo pokazalo, kaj ta sprememba prinaša banki, dolžniku in sodišču.

Tekom analize sem prikazala stroške sodne takse, ki nastanejo pri vložitvi predloga za izvršbo na podlagi VL. Dokler banka ne plača sodne takse, sodišče sklepa o izvršbi ne izda. Od leta 2013 je višina sodne takse 44 EUR in ni odvisna od števila predlaganih sredstev izvršbe. Ta sprememba je dobra predvsem za dolžnika, saj je njegova terjatev manjša, v primeru, kadar upnik predlaga izvršbo na več sredstev izvršbe, po drugi strani je dobra tudi za banko, v primeru, kadar sledi odpis terjatve. Iz analize je razvidno tudi to, da nastanejo zelo visoki stroški, kadar izvršitelj opravi izvršilno dejanje. Izvršba na nepremičnine je največkrat uporabljeno sredstvo izvršbe, ki pa ni vedno uspešno, saj dolžniki po navadi nimajo rubljivih predmetov. Skozi celotni izvršilni postopek nastane še veliko drugih stroškov (predlog za odlog izvršbe, predlog za dodatno sredstvo izvršbe, poizvedba na CRP, GURS, ZZZS, AJPes itd.), ki pa so odvisni od vsakega posameznega dolžnika. Banka večino stroškov priglasi na sodišče, sodišče pa dolžniku naloži plačilo stroškov v določenem roku, po preteku paricijskega roka pa od njega zahteva še zakonske zamudne obresti.

Na podlagi ciljev sem dosegla namen magistrskega dela. Najprej sem pregledala strokovno literaturo s področja izterjave, nato sem analizirala stroške, ki nastanejo tekom sodne izterjave. Tisti, ki je prebral magistrsko delo, upam, da mu bo v pomoč, ko bo njegova terjatev prenesena v sodno izterjavo, in da bo znal v nastali situaciji reagirati oziroma že prej preprečiti, da do prenosa terjatve v sodno izterjavo sploh ne bi prišlo. Prav tako upam, da bosta banka in dolžnik s pomočjo mojih predlogov znižala stroške posameznega izvršilnega postopka.

LITERATURA IN VIRI

1. Ademovič, A. (2006, 21. september). Kako učinkovito delati z neplačniki in pri tem obdržati dobre odnose? *Marketinški Fokus*. Najdeno 27. marca 2015 na spletnem naslovu <http://www.ssdms.si/media/ademovic-20-marketinski-fokus-dms.pdf>
2. Ademovič, A. (2008). *Učinkovita izterjava terjatev: Uspešen finančni manager*. Maribor: Založba Forum Media.
3. Banka x, d. d. (2009). *Restrukturirani krediti* (interno gradivo). Ljubljana: Banka x, d. d.
4. Banka x, d. d. (2012). *Osnovne značilnosti* (interno gradivo). Ljubljana: Banka x, d. d.
5. Bascom, W. O. (1997). *Bank management and supervision in developing financial markets*. New York: St. Martin's Press.
6. Belak, J. (1993). *Podjetništvo, politika podjetja in management* (1. natis). Maribor : Založba Obzorja.
7. Berdon, S. (2010, 15. maj). Izvršbe še vedno rakava rana sodstva. *Dnevnik*. Najdeno 17. decembra 2014 na spletnem naslovu <http://www.dnevnik.si/slovenija/1042359570>
8. Bessis, J. (2002). *Risk Management in banking* (2nd ed.). Chichester: John Wiley & Sons Ltd.
9. Bobek, D. (1992). *Organiziranje in poslovanje bank* (1. izd.). Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
10. Dakić, L. (2009, 19. maj). Nasvet dneva: Preverite svoje podatke v bazi SISBON. *Finance*. Najdeno 3. januarja 2015 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/247317/Nasvet-dneva-Preverite-svoje-podatke-v-bazi-SISBON>
11. *Dedovanje – odgovornost za zapustnikove dolgove*. Najdeno 20. februarja 2015 na spletnem naslovu <http://www.pravnosvetovanje.info/wp/dedovanje-odgovornost-za-dolgove/>
12. Dimovski, V. (1999). *Bančništvo: zapiski predavanj*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
13. Dimovski, V., & Gregorič, A. (2000). *Temelji bančništva* (1. natis). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
14. *Elektronsko vlaganje zahtev za pridobitev podatkov o transakcijskih računih fizičnih oseb*. Najdeno 7. maja 2015 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/Registri/Transakcijski_racuni/Podatki_fizicnih_oseb/Elektronsko_vlaganje_zahtev
15. Horvat, M., & Guzej, N. (2010). *Izvršba z verodostojno listino v teoriji in praksi: s konkretnimi vzorci in nasveti upniku* (1. izd.). Maribor: De Vesta.
16. Isenberg, H. (2010, september/oktober). For Quicker and More Effective Collections, Start With a Collection Attorney. *Questia*. Najdeno 9. septembra 2014 na spletnem naslovu <http://www.questia.com/magazine/1P3-2140075241/for-quicker-and-more-effective-collections-start#/>
17. *Izvršba na podlagi izvršilnega naslova in izvršba na podlagi verodostojne listine*. Najdeno 17. januarja 2015 na spletnem naslovu <http://www.ius-optima.com/izvrsba-na-podlagi-izvrsilnega-naslova-in-izvrsba-na-podlagi-verodostojne-listine/>

18. *Kako učinkovito izterjati dolg*. Najdeno 17. novembra 2014 na spletnem naslovu <http://www.informiran.si/doc/Vsebina/kako%20ucinkovito%20izterjati%20dolg.pdf>
19. Križnik, B. (2014, 8. september). Osebni stečaj kot rešilni obroč in proračunski strošek. *Delo*, str. 3.
20. Krugman, P. (2009). *Vrnitev ekonomike depresije in kriza leta 2008* (1. natis). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
21. Lipovec, B. (1996). *Izterjava dolgov v teoriji in praksi*. Radovljica : Skriptorij KA.
22. Milič, M. (2015, 18. februar). Bankrotirani Slovenci dolžni 1,6 milijarde evrov! *Moje finance*. Najdeno 21. februarja 2015 na spletnem naslovu <http://mojefinance.finance.si/8815989/Bankrotirani-Slovenci-dol%C5%BEni-16-milijarde-evrov>
23. *Namen SISBON*. Najdeno 13. novembra 2014 na spletnem naslovu <http://sisbon.si/sl/informacije-o-sistemu-sisbon/namen-sisbon>
24. *Navodila za izpolnjevanje obrazca za predlog za izvršbo*. Najdeno 4. oktobra 2014 na spletnem naslovu <https://evlozisce.sodisce.si/dokumenti/priloga7.pdf>
25. Navodilo za vlaganje zahtev za pridobitev osebnih podatkov fizičnih oseb iz registra transakcijskih računov v elektronski obliki. *Uradni list RS* št. 49/10.
26. *Opredelitev pojmov*. Najdeno 13. novembra 2014 na spletnem naslovu <http://sisbon.si/sl/informacije-o-sistemu-sisbon/opredelitev-pojmov>
27. Ministrstvo za notranje zadeve. (2015). Osebni podatki iz CRP. Najdeno 25. aprila 2015 na spletnem naslovu http://www.mnz.gov.si/si/mnz_za_vas/osebni_in_tajni_podatki/osebni_podatki_iz_crp/
28. Petavs, S. (2015, 03. februar). V osebni stečaj tudi tisi, ki niso brez vsega. *Finance*. Najdeno 15. februarja 2015 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/8816856/V-osebni-ste%C4%8Daj-tudi-tisti-ki-niso-brez-vsega>
29. *Podatki v SISBON*. Najdeno 13. novembra 2014 na spletnem naslovu <http://sisbon.si/sl/informacije-o-sistemu-sisbon/podatki-v-sisbon>
30. *Pomen pravnih izrazov v javni praksi*. Najdeno 12. aprila 2015 na spletnem naslovu http://www.akvizitor.si/default.asp?mID=menu_zavarovalnistvo&pID=javna_praksa
31. Pravilnik o obrazcih, vrstah izvršb in poteku avtomatiziranega izvršilnega postopka. *Uradni list RS* št. 104/11.
32. Pravilnik o opravljanju službe izvršitelja. *Uradni list RS* št. 18/03, 83/06, 59/11.
33. Pravilnik o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih. *Uradni list RS* št. 88/10, 1/12, 35/13.
34. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o obrazcih, vrstah izvršb in poteku avtomatiziranega izvršilnega postopka. *Uradni list RS* št. 88/14.
35. Pravilnik o tarifi za plačilo dela izvršiteljev in o povračilu stroškov v zvezi z njihovim delom. *Uradni list RS* št. 18/03, 35/13.
36. Reisman, M., Vahčič, T., Vahčič, A., Dimic, B., Šlamberger, M., Razboršek, D., Ivanuša, B., Ademovič, A., Kovač, M., Novak, E., & Robnik, L. (2006). *Uspešen finančni menedžer : priročnik in zgoščenka s praktičnimi primeri, izračuni in strokovnimi napotki za učinkovito upravljanje s financami*. Maribor : Forum Media.
37. Repič, M. (2010). Najpogostejše napake pri izterjavi. *Podjetnik*, 19(03), 50-51.

38. Ribnikar, I. (1999). *Monetarna ekonomija I : denar, finančne institucije in denarna politika* (1. natis). Ljubljana : Ekonomska fakulteta.
39. Rijavec, V. (2003). *Civilno izvršilno pravo* (1. natis). Ljubljana: GV založba.
40. Robnik, L. (2008). Izterjajte dolgove. *Podjetnik*, 17(6), 50-51.
41. Setnikar, N. (2013, 15. april). Izterjava dolga, ki nastane zaradi neplačanega računa. *Mladi podjetnik*. Najdeno 22. februarja 2015 na spletnem naslovu <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/poslovanje/izterjava-dolga-ki-nastane-zaradi-neplacanega-racuna>
42. *Sistem e-Poizvedbe*. Najdeno 15. maja 2015 na spletnem naslovu <http://www.zzzs.si/zzzs/internet/zzzs.nsf/vrstagradiva/BC06ABA1E1E12B5EC12572C9002E3DB3?OpenDocument>
43. *Sodna izterjava*. Najdeno 4. oktobra 2014 na spletnem naslovu <http://prohit.si/storitve/sodna-izterjava>
44. Ministrstvo za pravosodje. (2015). Sodni izvedenci in sodni cenilci. Najdeno 27. aprila 2015 na spletnem naslovu http://www.mp.gov.si/si/izobrazevanje_v_pravosodju_cip/sodni_izvedenci_in_sodni_cenilci/
45. Svenšek, K. (2011, 12. februar). Ukradeni milijoni evrov. *Dnevnik*. Najdeno 21. marca 2015 na spletnem naslovu <https://www.dnevnik.si/1042423686/v-objektivu/1042423686>
46. Štiblar, F. (2008a, 21. oktober). Globalna kriza in Slovenija. Najdeno 4. oktobra 2014 na spletnem naslovu <http://www.pf.uni-lj.si/media/stiblar.kriza.in.slovenija.pdf>
47. Štiblar, F. (2008b). *Svetovna kriza in Slovenci : Kako jo preživeti?* (1.natis). Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
48. Šubic, P. (2008, 21. julij). Najbolj prizadene mikro, mala in srednja podjetja. *Finance*. Najdeno 5. januarja 2015 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/218915/Najbolj-prizadene-mikro-mala-in-srednja-podjetja?metered=yes&sid=411114052>
49. *Temeljna in zamudna obrestna mera*. Najdeno 19. aprila 2015 na spletnem naslovu <http://www.bsi.si/financni-podatki.asp?MapaId=1004>
50. Turk, B. J. (2011). E-izvršba. *Podjetnik*, 20(01), 49.
51. *Vodič po sklepanju posojil*. Najdeno 22. marca 2015 na spletnem naslovu <http://www.posoja.com/doc/vodic.pdf>
52. Volk, D. (2003). *Izterjava denarnih terjatev s sodno prakso in predpisi*. Ljubljana: GV Izobraževanje.
53. Vrhovno sodišče Republike Slovenije. (2008-2015). *Sodna statistika* (interno gradivo). Ljubljana: Vrhovno sodišče Republike Slovenije.
54. Zakon o bančništvu. *Uradni list RS* št. 99/10 – UPB, 52/11 – popr., 9/11 – ZplaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13 – ZS-K, 96/13 in 25/15.
55. Zakon o Banki Slovenije. *Uradni list RS* št. 72/06-UPB, 59/11.
56. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju. *Uradni list RS* št. 13/14 – UPB in 10/15 – popr.

57. Zakon o izvršbi in zavarovanju. *Uradni list RS* št. 3/07 - UPB, 93/07, 37/08 - ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – Odl. US, 45/14 – Odl. US, 53/14, 58/14 – Odl. US, 54/15 in 76/15 – Odl. US.
58. Zakon o pravdnem postopku. *Uradni list RS* št. 73/07 – UPB, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – Odl. US, 57/09 – Odl. US, 12/10 – Odl. US, 50/10 – Odl. US, 107/10 – Odl. US, 75/12 – Odl. US, 40/13 – Odl. US, 92/13 – Odl. US in 10/14 – Odl. US.
59. Zakon o predpisani obrestni meri zamudnih obresti. *Uradni list RS* št. 11/07 – UPB.
60. Zakon o sodnih taksah. *Uradni list RS* št. 37/08, 97/10, 63/13, 58/14 – Odl. US in 19/15 – Odl. US.
61. Zakon o spremembi in dopolnitvi Obligacijskega zakonika. *Uradni list RS* št. 40/07.
62. *Zamudne obresti*. Najdeno 5. decembra 2014 na spletnem naslovu <http://ipom.si/blog/2015/01/05/zamudne-obresti/>
63. Zupan, N. (2009). Učinkovita izterjava 2.del. *Podjetnik*, 18(8), 50-51.
64. Zupančič, P. (2008). *Telefonska komunikacija pri izterjavi dolgov*. Ljubljana: GV Izobraževanje.